

VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

ZIMNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ ZIMA 2013/2014

Klid nebo dobrodružství,
kultura nebo sport – Broumovsko má pro každého něco

Broumovsko si zamilujete i v zimě!

Přijměte naše pozvání do ledového království přírody našeho kraje nebo do útulných muzeí plných exponátů, které jinde nenajdete. Zkrátka u nás se nebudete nudit za jakéhokoliv počasí. V tomto vydání novin vás o tom přesvědčíme několika zimními tipy.

Co vykouzlí příroda

Zasněte se na chvíli: Představte si tichou zimní krajinu, sníh vám křupe pod nohama a najednou se před vámi zjeví ledopád jak z pohádky. Bílá barva ledopádu přechází do načatého či rezavé – a to vše je dílem přírody. Takový sen můžete proměnit ve skutečnost při procházce Teplickými skalami. Sváteční období je pro takové procházky jako stvořené. Popis cesty k ledopádu vám prozradí text na stranách 4–5.

Lyžníci, zdar!

Těšíte se, až zaklapne vázání lyží, navlečete poutko hůlek na zápěstí a vydáte se do terénu? Nemusí to být jen na české straně hranice, skvělé příležitosti pro sjezdové i běžecké lyžování nabízí i naši polští přátelé. Třeba v areálu Czarna Góra je po vás připravena řada vleků a v případě potřeby i umělé zasněžované sjezdovky a z vrcholu stejnojmenné hory je i úžasný výhled po krajině. Podobnosti najdete na dalších stránkách novin.

Pokud si chcete opravdu „zařadit“ – třeba s dětmi – vydejte se do doliny zimních sportů u lázeňského města Kudowa Zdrój, kde mají nově dráhu pro snowtubing. Po-

drobnosti nejen o těchto areálech najdete v článku na straně 3. Po lyžování je třeba zklidnit tělo i ducha. Vydat se můžete třeba do několika lázeňských městeček nedaleko našich hranic. Zahrajte si na šviháka lázeňského, relaxujte v aquaparku a ochutnejte léčivé prameny (více na straně 18).

Ticho a klid

Opustit ruch dnešní doby a odejít na místa, kde by měl člověk dost času a klidu na rozjímání. I když se to zdá jako výrok ze současnosti, možná právě to si řekl už před 260 lety Jan Maxmilián z Peytersbergu, pražský lékař, který se rozhodl uchýlit se do poustevny. A tak nechal v Teplicích nad Metují postavit Ivanitskou poustevnu s kostelem Panny Marie Pomocné. Tato stavba stála až donedávna stranou pozornosti veřejnosti i odborníků, přestože je světovou raritou. Proč? Přečtěte si její příběh na straně 11.

Možná přijde i Lotrando

Broumovský klášter nespí ani v zimě, otevíráme každou neděli! Přijďte na adventní prohlídky, kde se zjeví i Lotrando, navštivte vánoční trhy a pak si dopřejte něco na zahřátí v útulné kavárně Café Dientzenhofer.

A máme pro vás ještě jednu horkou novinku: v areálu kláštera rozvíjí svoji činnost Vzdělávací a kulturní centrum Klášter Broumov, které nabízí speciální půldenní programy pro dospělé i děti. Podrobnosti najdete na straně 10.

Dotek z hlubin času

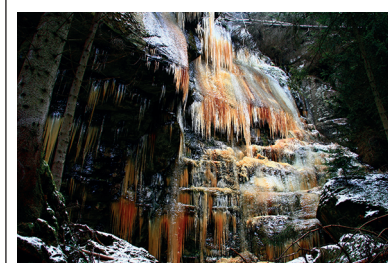
Prvohory, druhohory, zkamenělý les – možná znáte vy nebo vaše děti tyto pojmy ze školy a připadají vám vzdálené. Na Broumovsku se však svědků těchto dávných časů můžete dotknout! Vezměte své děti na dobrodružnou cestu za pozůstatky moří starých milionů let, zastavte se nad neobyčejnými tvary hor a skal v našem regionu – průvodcem vám mohou být články na stranách 6–8. Takové rozmanité geologické dědictví, jaké máme u nás na Broumovsku, se totiž jen tak nevidí. To potvrzuje i pan Kopecký, pro něhož se nežijící příroda stala celoživotní vášní, jak popisuje v našem rozhovoru. Jen málokdo zná geologii Broumovska jako on...

Když budete mít již dost venkovního putování, je čas vyrazit do muzea. Na Broumovsku máme hned několik výjimečných muzeí. „Hlavním městem“ broumovského muzejnictví je Police nad Metují. Najdete tu muzeum slavné stavebnice Merkur, muzeum papírových modelů i krásné městské muzeum, které vás pozve na výlet do starých časů. Otevírací dobu a další důležité informace přináší článek na straně 14.

Věříme, že si z nabídky aktivit vyberete a strávíte v našem kraji příjemný čas.

Teplické skály v zimě

Skály v zimě? Zdá se vám to jako divný typ na výlet? Nenechte se mýlit, i skály mají v zimě co nabídnout a procházka prohlídkovým okruhem, kde sotva potkáte živáčka, bývá pro mnohé neopakovatelným zážitkem. **str. 4**

Geoturistika – heslo slovníku

Geoturismus (angl. geotourism, též geologický cestovní ruch) je forma udržitelného cestovního ruchu založeného na poznávání vývoje Země. Víte, že právě Broumovsko je regionem, kde můžeme vidět téměř všechny z fenoménů, které charakterizují světové geoparky? **str. 6**

Dědičná štola Kateřina

Turistu, stoupajícího ze svatoňovického náměstí na hřeben Jestřebích hor, překvapí v sousedství Mariánského sadu odpočinkový kout se stolem, lavicemi a informační tabulí. A také obnovený portál historické štoly. Stačí jen přejít Mariánský potok po novém dřevěném mostě a seznámit se dějinami uhelného hornictví. To po několik staletí utvářelo život poutní a lázeňské obce, známé po širokém okolí jako Studánka. **str. 19**

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

www.kladskepomezí.cz

Lyžařské tratě na Broumovsku v Kladském pomezí

Síť lyžařských tratí čítá přes 300 km upravovaných tratí. Milovníci běžeckého lyžování si mohou vybrat z ucelených lyžařských okruhů nebo s výchozím i cílovým bodem ve stejném místě nebo si vyjet na půldenní či jednodenní výlet. Lyžařský region je rozdělen na deset menších oblastí.

Podrobné informace o tratích a také aktuální informace o jejich sjízdnosti či sněhových podmínkách naleznete na stránkách www.kladskepomezi.cz. Ke stažení je zde také mapa s běžeckými výlety, přečíst si můžete třeba i lyžařské desatero.

Běžecké oblasti

- Jestřebí hory:** ty mají většinou velmi dobré sněhové podmínky, zejména na hřebenové cestě „Bunkrovce“ bývá upravená stopa celou zimu. Z Odolova k Bílému kameni a kolečko na Peskách se upravují i pro volnou techniku – bruslení. Za dobrých sněhových podmínek se na hřeben nechá dojet po upravené stopě z Batňovic a z Červeného Kostelce.
- Okolí Adršpachu:** i tam pro vyšší nadmořskou výšku bývá dostatek sněhu a všechny trasy od Zdoňova, Libné až po Janovice bývají dobře upraveny. Okruh vedle parkoviště pod Křížovým vrchem je navíc upravován i pro bruslení.
- Teplíčko:** oblast sahá od Zdoňova do Dědova a nahoru na Bischofstein a Janovice. Okruhy na hřišti a u sjezdovky jsou upravovány i pro bruslení.
- Policko:** jedna trasa vede od vleku na Nebíčku pod Ostaš, do Dědova a nad Lachov. Druhá trasa vede od penzionu Adler na Slavný a až k Pánovu kříži na Broumovských stěnách. Okruh na Nebíčku je upraven i pro bruslení.
- Broumovské stěny:** upravují se tři trasy. Od hlavní silnice pod Pasy po lesnické silničce přes Ameriku, Martínkovice na Pánův kříž a z Martínkovic do Studené Vody a na Hoprich.
- Góry Stolowe v okolí Karlowa v Polsku:** na sních určitě nejlepší pro nadmořskou výšku. Upravuje se moderní rolbou, což je další přednost, jak pro klasiku, tak i bruslení. Napojení je i od Pánova kříže v Broumovských stěnách. Karlów je dosažitelný i skibusem z Náchoda.
- Machovsko:** i tam bývají sněhové podmínky dobré a okruh „běžecké tratě“ je upravený rolbou i pro bruslení. Klasické stopy bývají upraveny přes Bor, do Závrch a pokud to počasí dovolí, tak až do Hronova a Velkého Poříčí. Machov je propojený s Bělým a přes Lhotu a Řešíšný i s Broumovskými stěnami a polským Karlówem.

8. **Hronovsko:** je při dobrých sněhových podmínkách propojena z Jírovky hory a ze Zbečnicku na Krkavčinu na Jestřebích horách a na druhé straně přes Příčnici na trasu z Machova do Velkého Poříčí.

9. **Náchodsko:** okruh na Dobrošově a při dobrých podmínkách stopa z Dobrošova do Velkého Poříčí.

10. **Javoří hory:** upravená stopa začíná na Janovičkách a vede na Třípanský kámen, na hranice a Dlouhou mlí. Dále je upravován Janovicko-hejtmánkovický okruh.

Tip na výlet

Na Bischofsteinu (Jiráskovy skály) již druhým rokem pro všechny příznivce připravují rolbou upravené běžecké tratě v délce 15 km a i více (ovšem to záleží na počasí). Tratě si můžete prohlédnout na mapě.

Novinka pro lyžaře

Město Teplice nad Metují zajistilo ve spolupráci s dopravcem CSD Náchod na základě projednání s OREDO novou službu,

kteřá mohou využít nejen lyžaři. V zimním období, tedy přesně od 28. 12. 2013 do 1.

3. 2014 pojedou o sobotách a nedělích dva autobusové spoje linky 640107 až ke Skiareálu Kamenec. Sjezdaři a běžkaři z Police nad Metují a dalších směrů se můžou dostat prostřednictvím autobusu na sjezdovku Skiareál Kamenec a běžecké tratě směrem na Adršpach. Podrobný jízdní řád naleznete na stránkách města Teplice nad Metují www.teplicenadmetuji.cz.

Sjezdovat nemusíte jen v Čechách

Lyžařský areál Nebíčko

Lyžařský vlek Na Nebíčku leží západně od silnice z Police nad Metují do Bukovice (směr na Broumov). Převýšení svahu činí 32 m, horní stanice je ve výšce 500 m n. m. a délka trati je celkem 230 m. Vlek má kapacitu cca 300 osob/hod. Lyžařský svah je bez terénních vln a skvěle poslouží nejen dětem, ale i začínajícím lyžařům. Nabízí také večerní lyžování s umělým osvětlením. Snowboardisté mohou jako i vloni využít dvě nové překážky (rail, T-BOX).

Za vhodných sněhových podmínek je otevřeno ve všední dny od 15 do 17,30 hod., možnost večerního lyžování je v pátek a sobotu od 18 do 21 hod., o víkendu je otevřeno dopoledne od 9 do 11,30 hod. nebo odpoledne od 13 do 17 hod. Během týdne je dopolední/odpolední vstupné 30 Kč/os., večerní lyžování a lyžování o víkendu vyjde na 50 Kč/os.

Kontakt: www.policko.cz / 724 926 819 / JiriMeier@seznam.cz

Ski areál Janovičky

Sjezdové tratě: 980 m, červená a modrá

Počet vleků: 2

Menší příjemný areál rodinného typu s krásným výhledem na Broumovsko a Krkonoše, v srdci Javořích hor, osada Janovičky. Nedaleko vleku se nachází restaurace, ve které funguje také půjčovna lyží a ski servis.

Kontakt: www.lkbroumov.cz

Ski areál Machov

Sjezdové tratě: 650 m, modrá

Počet vleků: 1

Lyžařský areál Machov v nadmořské výšce 550 - 590 m n. m. uspokojí svými parametry jak děti a začátečníky, tak i náročnější sjezdaře. Z horní stanice vleku je při příznivém počasí nádherný výhled na Krkonoše. Areál je také hojně vyhledáván milovníky běžeckého lyžování. Děti pak určitě využijí možnost sáňkování a bobování na k tomu určených místech.

Kontakt:

www.vlekmachov.wz.cz

Skiareál kamenec Teplice nad Metují

Lyžařský vlek Radvanice

Vlek se nachází v osadě Studénka (spadající pod obec Radvanice) na severní straně Jestřebích hor, které díky své poloze nabízejí také zajímavé trasy pro běžkaře nebo vyjížďky psích spřežení. V areálu jsou k dispozici tři lyžařské vleky. Velký o délce 400 m a s převýšením cca 100 m, střední o délce 170 m vybudován na mírném svahu vhodný zejména pro zkušenější děti a začátečníky a malý vlek o délce 100 m s kapacitou 350 osob za hodinu. Povrch sjezdovky je denně upravován rolbou Kässbohrer. Sjezdovku lze v případě nedostatečné sněhové nadílky díky umělé nádrži Tyšmároš a systému sněžných děl pokrývat technickým sněhem. Třikrát týdně se naskýtá možnost lyžování až do večera při umělém osvětlení.

Na vleku půjčují kompletní lyžařské i snowboardové vybavení. Rodiče mohou své ratolesti nechat v lyžařské škole, kde se provádí skupinová i individuální výuka jízdy na lyžích a snowboardu. Žáci jsou díky profesionálnímu vedení schopni během několika lekcí zlepšit styl jízdy a získat zkušenosti v bezpečném prostředí školy. Děti jsou vyučovány v menších skupinkách, kde se spřátelí s kamarády a naučí se lyžovat v přátelském a zábavném prostředí. Třídy jsou rozděleny podle věku a schopností.

Návštěvníci se mohou občerstvit v místním skibaru, který nabízí jednoduchá teplá i studená jídla, nápoje a „energii sbalenou na cesty“ v podobě nepřeberného množství výběru sladkých i slaných pochutin. Vlek nabízí také ubytování v podobě tří nových zrekonstruovaných pokojů s výhledem na sjezdovky.

Kontakt: www.vlekadvanice.cz

Dolina zimních sportů – Kudowa Zdroj

Dolina zimních sportů se nachází cca 1 km od centra lázeňského města Kudowa Zdroj. Lyžařský areál s vlekem o délce 200 m je vhodný také pro začátečníky, sjezdovka je uměle osvětlena. Pro děti je v areálu určena zvláštní trať včetně nové zimní sportovní aktivity – SnowTubingu – veselá zábava na sněhu pro děti i dospělé. Horní stanice lanovky nabízí nádherný výhled na Stolovou horu. K dispozici jsou zájemcům kvalifikovaní lyžařští instruktoři, půjčovna sportovního vybavení a také bar s teplými jídly a nápoji. Lyžařské středisko je otevřeno v sezóně od 09:00 do 17:00 hodin, svůj vůz lyžaři pohodlně zaparkují na místním parkovišti.

Sienna u Stronie Śląské

Czarna Góra (Černá hora) u osady Sienna je nejmladším a současně největším lyžařským areálem v této části regionu. Disponuje 8 kotvovými vleky a 4 km uměle zasnežovaných sjezdovek. Jeho hlavní atrakcí je sedačková lanovka s celoročním provozem, jejíž horní stanice se nachází téměř na samém vrcholu hory (1 205 m). Lanovka a rozhledna na vrcholu poskytují nádherný výhled do krajiny.

Skiareál kamenec Teplice nad Metují

Ski areál Kamenec Teplice nad Metují

Oblíbený lyžařský vlek je situován v blízkosti centra Teplic nad Metují nedaleko Teplicko-adršpašských skal v místní části zvané Kamenec.

Zalyžujete si na zrekonstruované sjezdovce o délce 500 m, která se zhruba v polovině rozvětčuje do dvou různě náročných úseků. Nástupní stanice je v nadmořské výšce 500 m.n.m. a převýšení trati je 125 výškových metrů.

Svah je kompletně zasnežován technickým sněhem, který vyrábějí od prvních mrazivých dní děla značky SUFAG. V areálu jich najdeme celkem pět.

Povrch sjezdovky je pravidelně upravován rolbou tak, aby si zážitek z jízdy mohl vychutnat každý, kdo si chce zajezdit bez obav z nehod a těžkého, neupraveného terénu. Čekací doba na vleku je zde od jedné minuty, a ve špičce maximálně několik minut. Výborné podmínky jsou zde také pro vyznavače snowboardingu nebo skoků a překážek.

U vleku je zřízena půjčovna lyžařského a snowboardového vybavení. Oblíbená je také možnost objednat instruktora lyžování nebo snowboardingu.

Areálem budou nadšeny rodiny s dětmi. Na své si přijdou i nároční lyžaři, bát se však nemusí ani začátečníci. Velmi oblíbené je večerní lyžování na kvalitně osvětlených tratích.

K dispozici je občerstvení a ubytovací kapacity v blízkosti vleku.

Provozovatel umožňuje skupinám zájemců uzavřené denní nebo večerní tréninky, ke kterým dává k dispozici slalomové tyče, případně další potřebné vybavení. Ski Kamenec - lyžování pro každého.

Kontakt: Radek Myška

Mob.: +420 777 117 907

E-mail: myska@myskastavby.cz

Otvírací dobu a další informace o našem areálu najdete na stránkách: www.skikamenec.cz1.cz

Teplické skály pod sněhovou přikrývkou

Skály v zimě? Zdá se vám to jako divný typ na výlet? Nenechte se mýlit, i skály mají v zimě co nabídnout a procházka prohlídkovým okruhem, kde sotva potkáte živáčka, bývá pro mnohé neopakovatelným zážitkem. Skály v zimě bývají schované pod vysokou čepicí sněhu, nebo jen lehce zahalené, jakoby pocukrované, pouhým sněhovým popraškem či pokryty třpytící se jinovatkou. Ať tak či tak, pokaždé jsou krásné a mají jedinečnou a nezaměnitelnou atmosféru.

Atmosféru klidu a ticha rušenou jen občasným výkřikem ptáka, atmosféru, kterou byste tu v hlavní turistické sezóně jen marně hledali. Přestože turistický okruh

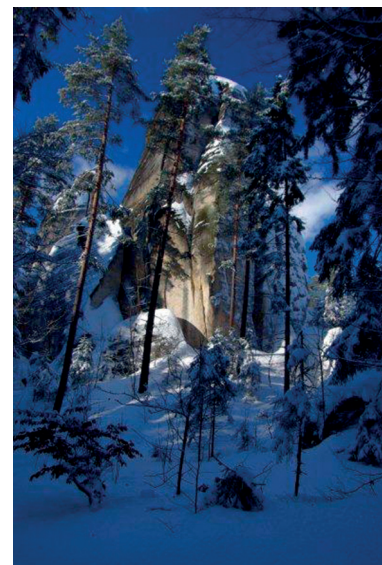
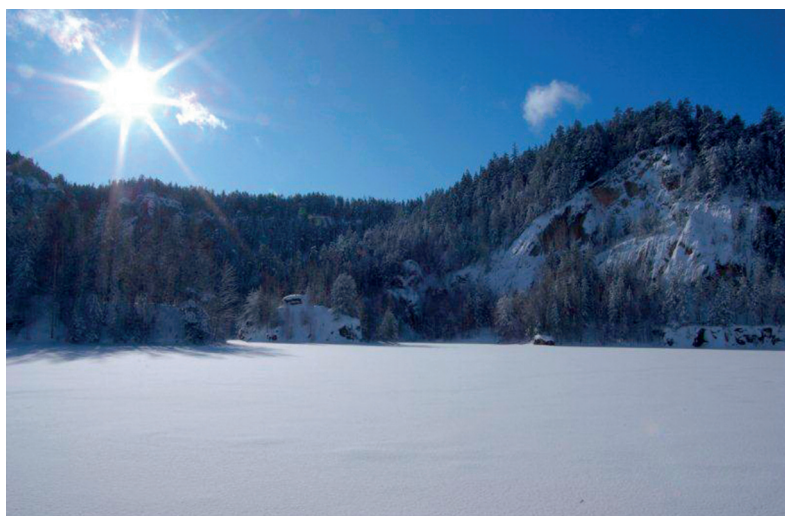
Teplickými skalami není v zimě udržovaný a cesta může být místy špatně schůdná a je přístupná pouze na vlastní nebezpečí, jistě stojí za to, se sem vydat a nechat se

okouzlit krásou zimního království. Období, kdy skály bývají nejčastěji v zimě navštěvované, jsou vánoční svátky a silvestr, lidé sem chodí na odpolední procházky a užívají si pokojnou sváteční atmosféru, která tu panuje. V případě, že sem zavítáte trochu později, během února a března, můžete zahlédnout sokoly stěhovavé, kteří tu každoročně hnízdí a právě v tomto období si vybírají svá hnízdiště.

Krása ledopádů

Dalším důvodem k návštěvě zimních skal jsou barevné kaskády ledopádů, které se sice nacházejí mimo hlavní turistický okruh, ale není tak obtížné se k nim dostat. Lidem svou krásu ukazují pouze v zimním období a stávají se tak opravdovým nevšedním zážitkem. Ledopády ve skalách vznikají přepadem vody z potoka přes skalní práh, který je v létě pouze vlhkou skalní stěnou, ale v zimě se mění v ledový závěs neobyčejné krásy. Jejich barva, která je ovlivněna vodou přitéka-

jící ze skal, se pohybuje od čistě bílé, přes nažloutlou až po rezavou. Pokud uvažujete o návštěvě zimních skal, určitě si tuto krásu nenechte ujít. Dostanete se k nim tak, že na rozcestí pod Ozvěnou odbočíte z hlavního turistického okruhu na žlutou značku, po které budete procházet Vlčí roklí a asi po 1,5 km, cca 50 m za rozcestím na modrou trasu, uhněte doleva na neoznačenou lesní cestu. Ujdete ještě několik desítek metrů a budete na místě.

Krásu, kterou tu spatříte je každý rok trochu jiná, ale vždy stojí za to.

I samotné město Teplice nad Metují má v zimě co nabídnout. Pro vyznavače bílé stopy se v okolí města nachází několik skútreu udržovaných běžkařských tras a pro milovníky lyžování a snowboardingu je tu k dispozici Skiareál Kamenec s 500 m dlouhou sjezdovkou, vhodnou jak pro začínající tak pokročilé lyžaře. V případě, že byste bílé nadílky měli již dost, můžete zajít do Sportcentra, které nabízí tři zastřešené tenisové kurty vhodné pro všechny druhy míčových sportů, halu na squash a fitcentrum. **Klára Borůvková**

Otevřeno je i ve skalním městě v Adršpachu

V každé roční době se příroda mění a tak i skály vypadají jinak v létě a úplně jinak pod sněhovou pokrývkou. Provoz skalního města Adršpach je celoroční, a tak můžete tuto krásu obdivovat, kdykoliv se vám bude chtít. Záleží pouze na sněhových podmínkách, jestli se dá projít okruhem celým, nebo jen jeho částí, která je udržovaná až k Velkému vodopádu. Vše je přístupné, kromě plavby lodí po skalním jezírku, která končí k poslednímu říjnu.

Ubytování – Unterkunft – Accommodation

www.adrspach.info

info@pensiondita.cz

tel.: +420 606 611 640

Geoturistika – heslo slovníku nebo obohacení cestovního ruchu na Broumovsku?

Geoturismus (angl. geoturism, též geologický cestovní ruch) je forma udržitelného cestovního ruchu založeného na poznávání vývoje Země. Víte, že právě Broumovsko je regionem, kde můžeme vidět téměř všechny z fenoménů, které charakterizují světové geoparky?

Heslo slovníku jakoby bylo psané autorem, který prošel křížem krázem právě Broumovsko: Obcházel opuštěné haldy uhelného dolování pod Jestřebími horami a na nich si představil permskou krajinu močálů. Prošel i dávný, dnes zkamenělý les předchůdců dnešních jehličnatých stromů. Zastavil se snad v bizarní krajině odkališť měděné rudy u Jívky, přeběhl na Vysoký kámen nad Stárkovem rozečkaný soutěskou Trpasličí rokle, všiml si jemného krasovění skály s Pískovcovými sloupky u České

Metuje a trpasličí krajinu vyměnil za obří skalní města u Teplíc a Adršpachu. Pod nohama měl jeden z největších rezervoárů kvalitní pitné vody u nás – Polickou křídovou pánev. Po spočinutí v krajině stolových hor a asymetrických kopců – kuest překonal tu největší z nich, Broumovské stěny, aby z jejich hřebene klesl strmě o stovky metrů do Broumovské kotliny. Kotlina s úrodnou červenozemí, dříve nazývaná také „Broumovská zemička“ je orámovaná dvojím typem hornin: Za prvním z nich

Ledopády ve skalách

slyšíme hukot druhohorního moře, které uložilo pískovce Stěn, při obratu na sever vidíme vulkány z prvohor, po nichž tu zbyl tvrdý, červenavý kámen otevřený třeba v lomu u Rožmitálu. Je málo území, kde při tak krátkém putování narazíte na tolik výrazných stop geologické historie. I kamení, barva půdy, výchozy skal či nálezy zkamenělých organismů Broumovska jsou

svědky zajímavé dávné historie. Mnoho se o ní dozvíte třeba při své návštěvě expozic „geokoutků“ v Polici nad Metují a ve Vižňově, na naučné stezce při kamenolomu Rožmitál nebo v Teplickém skalním městě. Malé informační tabulky jsou připraveny i jinde v terénu – např. u lokality Mořská transgrese nebo Pískovcové sloupky u České Metuje. Rozhlédněte se u nás a nechte neživou přírodu Broumovska vyprávět její pestré příběhy.

Vysvětlení pojmů

V regionu označeném jako geopark můžeme poznávat jevy související s geologickým utvářením daného území, které však mohou být současně využívány pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Značka geoparku umožňuje prezentaci geologických hodnot území a současně rozvojem cestovního ruchu pomáhá rozvoji příslušného území.

Hlavními atraktivitami geoturismu jsou tzv. geotopy. To jsou místa nebo objekty, které mají regionální a národní význam pro geologické vědy a reprezentují krajinu a její geologickou historii. K interpretaci geologického dědictví se využívá populárně odborný výklad někdy spojený se službami geoprůvodce. Geopark zdůrazňuje i fenomény geomorfologické, archeologické, ekologické a historické, kulturní a esteticky hodnotné prvky krajiny. V této souvislosti nabízí CHKO Broumovsko unikátní kamenné statky lánových vsí a barokní církevní objekty.

Sesíťované geoparky

Geoparky jsou spojené do evropské i globální sítě obojí pod patronací UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Síť evropských geoparků sdružuje území s významnou geologickou hodnotou v Evropě, např. Geopark Vulkanstrasse v německé oblasti Eifel (www.

Na Kamenné bráně

geopark-vulkaneifel.de). Jediným evropským geoparkem v ČR je Český ráj (www.geopark-ceskyraj.cz). Globální síť geoparků zahrnuje kromě evropské sítě také geoparky v Číně, Brazílii, Íránu, Malajsii a Austrálii. V současné době má 57 členů z 18 zemí světa. Tato globální síť geoparků byla založena v roce 2000 a její význam spočívá hlavně v koordinaci, výměně informací nebo zkušeností mezi členskými geoparky, sledování úspěšnosti projektů jednotlivých geoparků a propagaci sítě, včetně geologického dědictví Evropy. Nezanedbatelný význam má ale i v evropské nebo globální síti marketing spojený právě se značkou geoparku.

A u nás?

Území, které v České republice nabízí významné geologické hodnoty a na ně navazující fenomény, může usilovat o získání statutu národního geoparku. O udělení certifikátu rozhoduje Ministerstvo životního prostředí na základě žádosti podané

z daného území. Aktivita musí vzejít tzv. „zdola“ – z území snažícího se postavení geoparku získat. Cílem geoparků je podporovat zájem místní i turistické veřejnosti o poznání geologické hodnoty území, spolupracovat s orgány ochrany přírody s CHKO při vytváření vhodných produktů spojujících interpretaci a využívání geologického dědictví s cestovním ruchem. Bližší informace je možné získat na www.geology.cz/narodnigeoparky.

Koordinacním orgánem národní sítě geoparků v ČR je Rada národních geoparků, která je současně poradním orgánem ministra životního prostředí. Členy Rady jsou zástupci významných odborných geologických a památkových institucí, univerzit a odborníci na šetrný cestovní ruch a regionální rozvoj. Rada rozhoduje o zařazení území mezi národní geoparky a napomáhá v jejich činnostech. Rada národních geoparků jednala v Broumově ve dnech 22. a 23. října 2013.

Amonit

Kalvárie 1795 v zimě

Strážce stezky

Broumovsko míří mezi kandidáty

Předstoupněm k národnímu geoparku je postavení tzv. kandidátského území. Tento přechodný titul území získává na základě rozhodnutí Rady národních geoparků. Broumovsko zahájilo své úsilí o získání statutu národního geoparku v roce 2011. V současné době připravám příspěvek realizace projektu „Geoturistika: první kroky“, který realizuje o. s. MAS Broumovsko+ v rámci území CHKO Broumovsko. Z prostředků projektu vzniknou např. webové stránky, studie mapující fenomény využitelné pro geoturistiku, informační brožura s odbornými podklady potřebná pro získání statutu kandidátského území, budou opatřeny mapové podklady. Již proběhla fotografická soutěž; snímky z ní doprovázejí i tento článek. Projekt je realizován ve spolupráci s DSO Broumovsko, DSO Policko a polskou Gminou Radkow. Konzultační podporu poskytuje Správa CHKO Broumovsko. Finanční prostředky na realizaci projektu byly získány z Operačního programu přeshraniční spolupráce – Fondu mikroprojektů prostřednictvím Euroregionu Glacensis.

Libuše Růčková a Petr Köppl

Ohmatejte si hlubiny Země i času. A bez kopání!

Připadá vám geologie jako „namáhavá věda“, zdá se vám, že se zájemci o její pochopení notně zapotí při práci s krumpáčem nebo geologickým kladívkem?

Je mnoho důvodů s vámi souhlasit, ale je také pravdou, že na Broumovsku jsou nejméně dvě místa, kde přehlédnete to, co je ukryto pod našima nohama „snadno, rychle, zajímavě a bez kopání“.

Jedinečnými expozicemi, ve kterých je pestrá geologie Broumovska vynesena na denní světlo, jsou „Geopark Vnitrosudetská pánev“ ve Vižňově a „Geologický koutek Polická křídová pánev“ v Polici nad Metují.

V Geoparku Vnitrosudetská pánev Vižňov najdete informace a praktické ukáz-

vách hornin, které souvisejí se způsobem a dobou vzniku. Vzorčky ve střední části expozice reprezentují sedimenty druhohorního stáří právě z polické křídové pánve – horniny světlých šedožlutých odstínů staré cca 137 mil. let. Na okrajích jsou vystaveny horniny reprezentující Javoří hory, Broumovsko a Jestřebí hory stáří prvohorního. Jsou to jednak vyvřeliny (lávy, sopečné vyvrženiny) a také sedimentární horniny. Ty mají nejčastěji červenohnědé, někdy i šedé až zelenošedé barvy,

ky horninového prostředí Broumovska, se kterými se určitě setkáte při svých dalších cestách tímto regionem. Geopark je umístěn pod širým nebem ve Vižňově, vesničce pod Javořími horami, hned vedle kostela.

Poznáte zde horniny, které vznikaly v rozsáhlých jezerech mladších prvohor. Ty jsou doplněny vulkanity vzniklými při činnosti četných sopek v okolí. Během dlouhého vývoje v mladších prvohorách vznikla i významná ložiska černého uhlí. Plošně velmi malou část území tvoří druhohorní sedimenty řazené do triasového útvaru. Jsou to sice objemově zanedbatelné, ale v rámci naší republiky zcela ojedinělé horniny. Mnohem mladší jsou horniny tvořící převážně střední část Broumovského výběžku a řadíme k nim komplexy mořských sedimentů druhohor, přesněji horniny křídového útvaru. V těchto horninách vznikala známá skalní města Adršpašsko-teplických skal a Broumovských stěn.

Více o geoparku Vižňov se dozvíte na stránkách www.skola.mezimesti.cz

Geologický koutek Polická křídová pánev je volně přístupný v parku v Polici nad Metují naproti kostelu. Je pojmenován podle názvu, kterým území ležící ve střední části broumovského výběžku a jedinečnou zásobárnu kvalitní vody nazývají hydrogeologové.

Na stanovištích geokoutku se seznámíte s rozdíly ve složení, struktuře i bar-

vy v závislosti na střídání klimatu v době jejich vzniku a současně i v závislosti na měnícím se rázu krajiny během její geologické historie.

Více o Geokoutku Polická křídová pánev se dozvíte na internetových stránkách <http://www.meu-police.cz/pro-turisty/geokoutek/>.

Představte si změny, kterými v dávné historii prošla naše Země. Ideálními místy k této fantazii jsou právě geopark ve Vižňově a geokoutek v Polici.

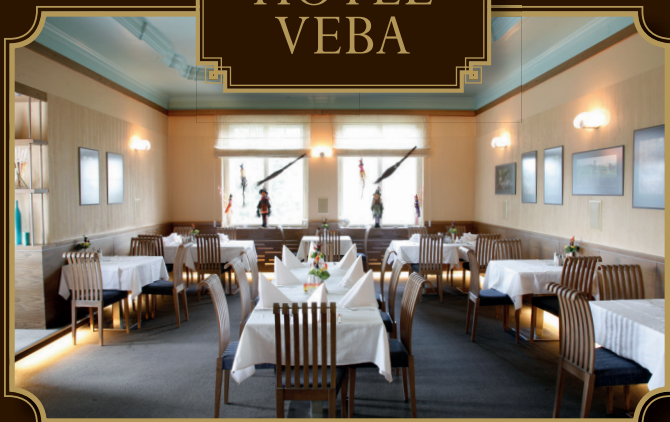

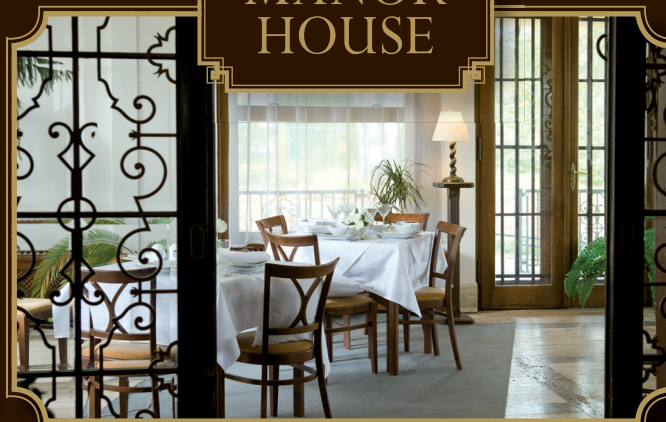
Nejlepší volba pro Váš příjemný pobyt!

Ubytování a komplexní služby na profesionální úrovni!

**HOTEL
VEBA**

**MANOR
HOUSE**

Šalounova 127, 550 01 Broumov

Vančurova 126, 550 01 Broumov

Kontaktujte nás: hotel@veba.cz, tel.: 725 975 975, [www: hotel.veba.cz](http://www.hotel.veba.cz)

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Kláster v zimě nespí

V turistické sezóně projdou broumovským klásterem tisíce návštěvníků. Pokud ale patříte mezi ty, co si chtějí v klidu vychutnat prohlídku a vyslechnout výklad průvodce, můžete zavítat do kláštera i v zimních měsících.

I mimo turistickou sezónu se návštěvníkům otevírá klášter každou neděli, kdy se konají klasické prohlídky s průvodcem, během kterých můžete navštívit kostel sv. Vojtěcha, klášterní knihovnu se vzácnými publikacemi nebo refektář s unikátní kopíí Turínského plátna. Potkat zde v této mrazivé době můžete i loupežnického synka Lotranda, objevit tajemství 13. komnaty a získat jeden ze sedmi klíčů od tajné místnosti. Prohlídka s Lotrandem se dá zažít každou sobotu a hlavně děti si užijí spoustu zábavy.

Prosinec je hlavně měsíc příprav na Vánoce. Odpočinout si od shonu a připomenout si základní vánoční tradice lze při speciálních adventních prohlídkách, kdy se dozvíte co je vlastně advent, jaké jsou správné vánoční barvy a proč jsou na adventním věnci vlastně čtyři svíčky. Prohlídku pak můžete spojit s vánočními trhy v klášteře, kde se již tradičně představí regionální výrobci a s adventním koncertem v klášterním kostele sv. Vojtěcha. Klášter je možné navštívit ale také o vánočních svátcích, a to na Štědrý den a na sv. Štěpána. Těchto prohlídek je ideální zúčastnit se s rodinou a s příbuznými, pokochat se vánočně vyzdobeným klásterem a ochutnat malé vánoční občerstvení. A pokud myslíte, že v klášteře není žádná legrace, přesvědčí vás o opaku zábavná silvestrovská prohlídka, kdy uslyšíte originální příběhy z provázení a legendy o klášteře.

Na každou návštěvu kláštera v zimních měsících doporučujeme teplé oblečení, zmrzlé ruce si pak můžete ohřát o hrnek horké kávy nebo čaje v klášterní kavárně Café Dientzenhofer, která se nachází v areálu benediktinského kláštera. Kavárna nabízí všem zájemcům příjemné posezení v unikátním prostředí objektu bývalého klášterního gymnázia. V zimě si vyberete z rozšířené nabídky vynikajících čajů, ale také

Lotrando při prohlídce

z kvalitní kávy, protože pro kavárnu vznikla speciální směs, kterou si můžete vychutnat pouze v Café Dientzenhofer. V případě, že nebudete mít chuť na horký nápoj, můžete si zvolit z velkého množství vín pocházejících z benediktinských sklepů, pro děti je připravena nabídka zmrzliny nebo palačinek. Nakoupit zde také můžete drobné dárky, jako jsou regionální produkty, pravý český granát nebo knihy.

Pokud chcete navštívit broumovský klášter, ale klasická prohlídka vám přijde málo, jsou tu vzdělávací programy pro dětské kolektivy. Přímo v areálu kláštera nově vzniká Vzdělávací a kulturní centrum Klášter Broumov, které nabízí půl denní mezioborové programy zaměřené na krásu umění a architektury, na přírodovědné souvislosti, ale také na stolování a správné

stravování. Děti si podle programu mohou užít den buď v prostředí benediktinského kláštera nebo vyrazí s rangerem do krásné přírody rozprostírající se kolem broumovského výběžku.

Více informací o všech aktivitách v klášteře na www.klaster-broumov.cz.

Přijďte strávit čas v příjemném prostředí benediktinského kláštera.

Dana Černotová

Kopie Turínského plátna

Café Dientzenhofer

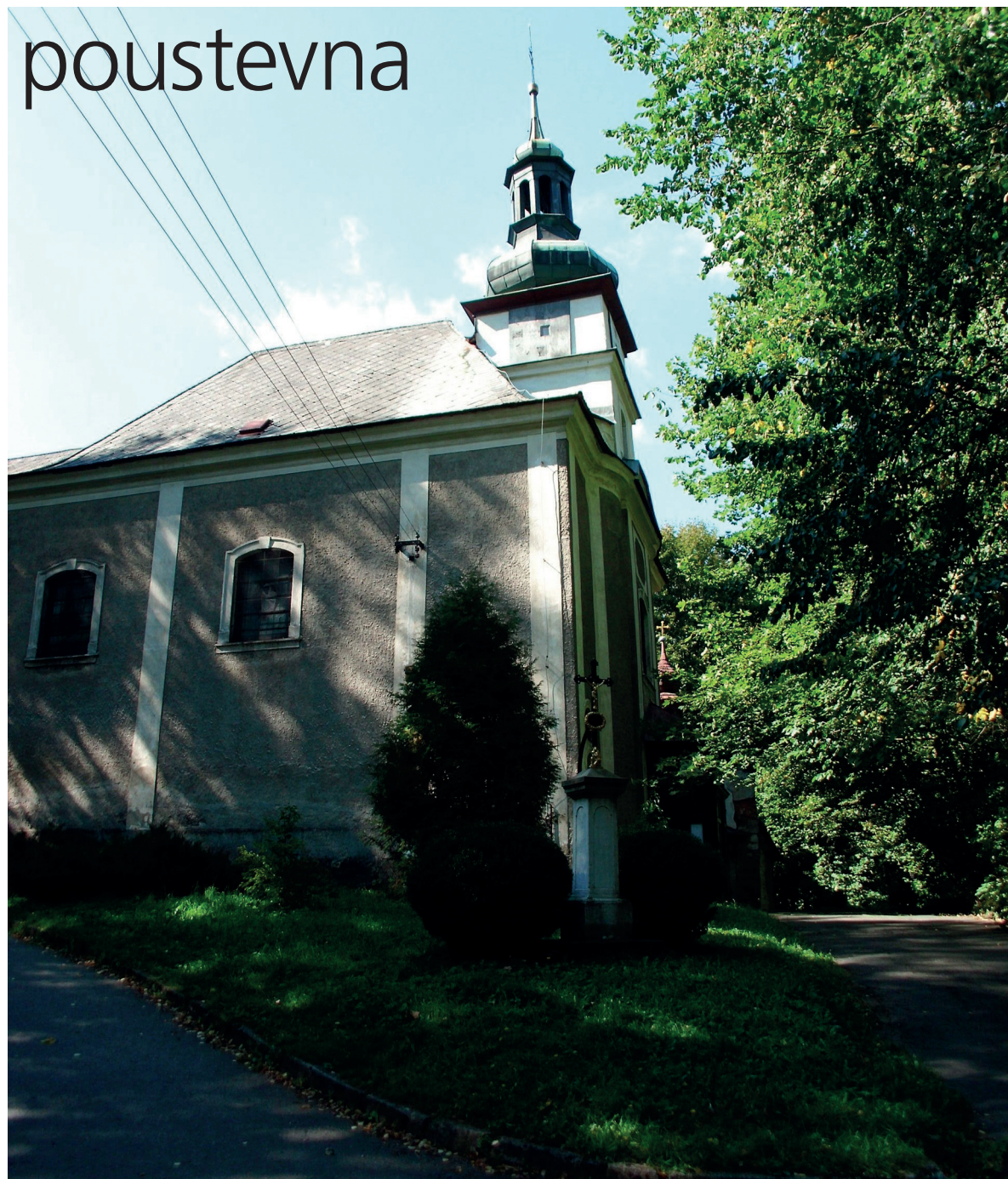
Ivanitská poustevna s kostelem Panny Marie Pomocné v Teplicích nad Metují na Kamenci

Poustevna v Teplicích nad Metují je poloroubená stavba půdorysu tvaru U, postavená ve stylu kapucinského kláštera s překrásnou kaplí – kostelem Panny Marie Pomocné.

V roce 1753 ji nechal postavit Dr. Jan Maximilián z Peytersbergu, velmi bohatý pražský lékař, který se ve svých asi 65 letech rozhodl žít poustevnickým životem. Všude na světě se dalo poustevničit dvěma způsoby: buď zažádal o poustevničení jakýkoli řeholník, nebo poustevničil jakýkoli laik. V českých zemích v 18. století však vznikla dočasně třetí možnost – vstoupit do tehdy nově vzniklé poustevnické kongregace sv. Ivana. Ta předpokládala v ideálním případě poustevnu pro několik poustevníků s poutním kostelem a rajskou zahradou. Po 57 letech, v roce 1782, byla kongregace Ivanitů císařem Josefem II. zrušena. Z těchto dob se dochovaly pouze dvě ivanitské poustevny tohoto největšího typu.

Zdejší poustevna je světovou raritou, jejíž existence dosud unikala očím odborníků. Uprostřed města je poustevna kupodivu dobře ukryta a nad její mimořádností se v poslední době zvedá hladina zájmu znalců, kteří si své vědění teprve na tomto objektu doplňují a stejně tak pomáhají doplňovat poznatky nám.

Výjimečnost této památky spočívá zejména ve čtyřech skutečnostech. První z nich je, že se zde nacházel pravděpodobně nejvzdělanější poustevník v Čechách, již zmiňovaný Dr. Jan Max z Peytersbergu,

kteří byl doktorem medicíny a filosofie. Další skutečností jsou mimořádné rokokové fresky v kostele, které jsou výjimečné svým výborným provedením i bohatou nevsední symbolikou. Dále pak to je zajímavá a donedávna neznámá historie a konečně a především samotná záchovalost této vzácné památky.

V současné době se poustevna nachází ve velmi kritickém stavu. O její záchranu usiluje občanské sdružení „Zachraňme teplickou poustevnu, o.s.“, které rovněž provádí prohlídky s výkladem, při nichž se návštěvníci mohou dozvědět o záhadách spojených s kostelem a poustevnou, o popisu fresek a o zajímavých hypotézách.

Další informace o prohlídkách a veřejné sbírce na poustevnu naleznete na: www.poustevnateplice.cz

Mgr. Ladislav Šikut

Centrum WALZEL – fabrika na zážitky!

U nás můžete zažít to, co jste si vždy přáli. Můžete se výborně najíst a nebát se vysokého účtu, můžete střílet a nemusíte mít zbraň ani oprávnění, můžete si zahrát na profesionální bowlingové dráze a přitom... Přijďte a přesvědčte se sami!

Zastavte se po náročném dni v zaměstnání nebo po vyčerpávajícím putování za krásami Broumovska u nás. Navštivte nově otevřené volnočasové a obchodní centrum v Meziměstí a vychutnejte si společně s přáteli či rodinou jeho pohostinnou atmosféru. Čeká tu na vás:

Restaurant Švejk – příjemná restaurace v prvorepublikovém duchu

Salón Josefa Walzela sloužící jako salonek s video-projekcí

Solná jeskyně – relaxačně ozdravné zařízení nejen pro dospělé, které vám za 50 minut pobytu nahradí 2–3 dny strávené u moře

Letní zahrada – příjemné posezení během dne, včetně dětského koutku

Víceúčelový sál – prostor určený k pořádání společenských akcí či selských trhů s využitím pro místní zemědělce a živnostníky k samoprodeji přebytečných produktů ze zahrádek, chlívků a kotců, možnost audio a videoprojekce

Střelnice – 16 m interaktivní projekční střelnice pro krátké zbraně, 25 m střelnice s inteligentním progresivním terčovým systémem pro krátké zbraně a 50 m interaktivní projekční střelnice pro dlouhé zbraně (střelnice je určena pro ostré střelby pro profesionály i pro každého, kdo si chce střelbu z opravdových zbraní vyzkoušet – s možností přípravy pro získání zbrojního průkazu)

Lezecká stěna – lezení s jištěním na stěně vysoké 13 m

Slavnostní otevření

se zábavným programem
ve „švejkovském“ duchu v sobotu
14. 12. a v neděli 15. 12. 2013
ve 13 hodin. Prohlídka prostor
centra již od 10 hodin.

Těšíme se na Vás!

JEN PRO VÁS: MIMOŘÁDNÁ ZIMNÍ

30% SLEVA NA VAŠE ZÁŽITKY V CENTRU WALZEL

Platí pro střelnici, solnou jeskyni, lezeckou
stěnu, bowling, bouldering a posilovnu.

Kupón lze uplatnit na slevu pro jednu osobu do 21. 3. 2014.

Vizualizace: Monokolor | Grafický design: Biograph

Boulderingová stěna – bezpečné lezení bez jištění

Cvičební sál – klimatizovaná místnost s profi ozvučením
pro cvičení zumb, jogy, pilates, aerobiku, tae-bo, atd.

Posilovna s klimatizací

Bowling bar se 4 bowlingovými dráhami firmy QubicaAMF
s možností mantinelů pro děti a dále kulečnickem, fotbálkem,
laserovou a airsoftovou střelnicí a šípkami.

Coop Konzum – příjemný nákup kvalitních potravin
u českého prodejce

Vinotéka a pivotéka s českými a moravskými víny a nej-
lepším tuzemským pivem, včetně olivětinského

Více námětů získáte na našich internetových stánkách!

www.facebook.com/walzlovka

CENTRUM WALZEL

MEZIMĚSTÍ / EST. 1852

www.walzel.cz

Realizováno z Regionálního operačního programu
regionu soudržnosti Severovýchod.

Investice do vaší budoucnosti
Spolufinancováno Evropskou unií
z Evropského fondu pro regionální rozvoj

S čepicí (i bez čepice) vypravte se do Police

Police nad Metují představuje vstupní bránu do Chráněné krajinné oblasti Broumovska – světa skalních labyrintů, rozlehlých luk a polí, zalesněných hřbetů i nádherných výhledů. Síť dobře značených turistických tras či udržovaných běžeckých stop vás spolehlivě zavede do všech pozoruhodných míst, která si vyberete za cíl svého putování nebo výletu. A to nejenom v létě! Krajina v zimě dostává nový kabátek a i důvěrně známá místa schovaná pod sněhovou pokrývkou se tak pro nás stávají úplně novými.

Zima na Ostaši

Ráz zdejší krajiny určuje majestátní stolová hora Ostaš se skalními labyrinty a Kočičími skálami, opředená mnoha pověstmi. Zajímavostí jsou tzv. skalní hříby v oblasti Slavného či Božanovského Špičáku a kaple Hvězda s vyhlídkovým ochozem postavená dle návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Nezapomenutelné chvíle také zažijete v hlubokých roklích Broumovských a Polických stěn. Už jste je navštívili v zimním období? Rozhodně si nenechte tato jedinečná místa ujít! Stojí totiž opravdu za to.

Do zimní krajiny se můžete vypravit jak pěšky, tak v případě dostatečné sněhové nadílky na běžkách nebo sněžnicích. Pokud nemáte vlastní, je možnost jejich zapůjčení v půjčovně sportovního vybavení v Broumově (tel. 491 521 286). Na sněžnicích se zároveň můžete podívat i do míst, kam byste se jinak dostávali jen velmi těžko.

Pokud nejste milovníci venkovních sportů a přírodních krás, ale zajímáte se o kulturu, nebojte se, že byste přišli zkrátka. Zdejší region ožívá každoročně mnoha tradičními akcemi a nabízí širokou škálu kulturních aktivit. Z toulek po sněhem pokrytých broumovských a polických stěnách jsme se tak pozvolna dostali až do Police nad Metují. Co vám tedy může toto malebné město nabídnout?

Muzeum Merkur

Během návštěvy muzea stavebnice Merkur se dozvíte o historii, ale také i současnosti této jedinečné hračky. K vidění je zde např. nejstarší stavebnice z roku 1920, kolejiště Merkur „O“ v měřítku 1:45, Eiffelova věž, Petřínská rozhledna, historické rekvizity, kolejiště, vlakové soupravy i elektrické vlčky. Unikátem je Ocelové město postavené Jiřím Mládkem, který se inspiroval románem od Julie Verna. Připraven je také prostor pro vaši tvorbu – zapojte svoji fantazii a budete si moci sestavit vlastní stroj, přičemž prohlídka i hrací koutek se hodí pro děti i dospělé bez rozdílu věku.

Muzeum Merkur má mimo sezony otevřeno do 21. 12. 2013. Otevírací doba je od 9 do 17 hod. Během prvních měsíců v roce 2014 bude však muzeum této slavné stavebnice zavřené z důvodu přípravy na nadcházející turistickou sezónu.

Kontakty:

www.merkurpolice.cz, 491 541 227,
491 541 227, merkur@merkurtoys.cz,
GPS: 50°32'6.987"N, 16°13'56.154"E

Muzeum papírových modelů

Muzeum papírových modelů je místem, kde si můžete nejen prohlédnout papírové modely, ale i smysluplně a kreativně trávit

společný čas s rodinou a přáteli. Vyzbrojeni nůžkami v ruce si také můžete vyzkoušet svoji šikovnost v papírové dílně přímo v muzeu, zakoupit si některou z mnoha vystřihovánek, nebo se zapojit do pestrého kulturního či interaktivního programu určeného pro všechny věkové kategorie.

Muzeum bylo založeno městem Police nad Metují v roce 2012 a je tedy druhým nejstarším muzeem svého druhu na světě! Na rozsáhlé expozici čítající více než 1200 ukázek modelů se podíleli kromě modelářů také konstruktéři a vydavatelé. Autoři ukazují historii i vývoj papírového modelářství od nejstarší známé papírové vystřihovanky ze 16. století přes modely z časopisu ABC až po současnou tvorbu. Uvidíte tu díla téměř 80 modelářů z Česka, Polska, Slovenska i Německa.

Muzeum je otevřeno celoročně včetně pondělí, a to od 9 do 15 hod. ve všední dny. O víkendech, svátcích a školních prázdninách pak od 9 do 17 hod. Po předchozí domluvě lze muzeum navštívit i mimo uvedené hodiny.

Kontakty:

www.mpmmpm.cz, 777 828 657,
491 421 501 – IC / info@mpmmpm.cz,
GPS: 50°32'7.457"N, 16°13'54.685"E

Muzeum města Police nad Metují a Stará dřevěná škola

Muzeum města se nachází v historických prostorách benediktinského kláštera založeného ve 13. století, zhruba pět minut cesty od Masarykova náměstí. Tradičně pojatá expozice zachycuje dějiny města Police nad Metují a okolí. Její součástí jsou i místnosti pro pobyt opata, soukromá secesní opatova kaple a návštěva staré patrové roubené školy (místními nazývané Dřevěnka) postavené v r. 1785 (Hvězdecká ulice č. p. 15), v níž se konají nejrušnější výstavy. Od 3. 12. to bude např. výstava loutek z řezbářské dílny Jarmily Haldové a jejích synů s názvem „Vyznání do dřeva“, která bude otevřena denně mimo pondělky od 4. 12. 2013 do 5. 1. 2014 od 9 do 16,30 hod. (zavřeno bude také 24.-25. 12., 31. 12. 2013 a 1. 1. 2014).

Samotné regionální muzeum je možné mimo hlavní turistickou sezónu (tj. říjen-duben) navštívit po předchozí telefonické či e-mailové domluvě min. s týdenním předstihem. Prohlídky jsou určeny pro organizované skupiny.

Kontakty:

www.rmn.wz.cz, 491 423 248, 604 875 685,
muzeumna.police@seznam.cz, GPS:
50°32'17.748"N, 16°14'5.826"E (Regionální muzeum); 50°32'14.004"N, 16°14'4.737"E (Dřevěnka)

Kaple Panny Marie Sněžné v zimě

Otevřeno je vždy v pondělí, ve středu a v pátek od 19 do 21 hod., o víkendech pak od 10 do 12,30 hod., vstupné je 40 Kč. V případě jakýchkoli dotazů je možné se obrátit na správce stěny viz kontakty.

Kontakty:

<http://www.hkostas.cz/umela-stena.php>,
728 256 266 / adept.jenda@gmail.com
GPS: 50°32'4.921"N, 16°13'56.436"E

Kluziště

Za déletrvajících nebo případně třesnutých mrazů je v provozu také kluziště na sídlišti. Vstup volný a na vlastní nebezpečí.

Kontakt:

www.policicko.cz, 491 421 501,
infocentrum@policicko.cz, GPS:
50°32'20.278"N, 16°14'12.217"E

Lenka Slavíková

Skalní hříby v zimě

Jsmo pouhou součástí přírody, říká pan Kopecký

Milý pane Kopecký, jste znalcem našeho kraje, hlavně jeho neživé přírody. Jste Broumovák od narození?

Broumovákem jsem se stal až ve věku 10 let, když se naše rodina do Broumova přestěhovala ze sousední Police nad Metují, kde jsem se narodil. Šlo o přestěhování jen o pár kilometrů, tehdy těsně po skončení 2. světové války to mohlo být chápáno jako přestěhování z českého vnitrozemí do pohraničí. Pro nás však Broumovsko nebylo žádným cizím krajem, neboť někteří naši příbuzní tu již dlouhá léta žili.

Prozradíte našim čtenářům, co vás vlastně ke geologii přivedlo? Přece jen vaše původní profese, pokud vím, s přírodními vědami příliš nesouvisela ... Ovlivnil vás přímo kraj, ve kterém jste žil, Broumovsko?

Už jako školák jsem sbíral horniny a zkameněliny a zajímal jsem se o přírodu a každou zvláštnost v okolní krajině, ať již šlo o Polickou nebo později o Broumovsko. To by snad mohl být počátek mého celoživotního zájmu o geologii a geomorfologii, zpočátku jen amatérského a později i profesionálního, který mne neopustil ani v současném stáří. Je zřejmé, že různorodost a pestrost tohoto kraje byla hlavním důvodem zájmu dopřít se k hlubším poznatkům o zdejších přírodních poměrech. Moje původní povolání lodního strojníka mne sice od zdejších problémů zhruba na 10 let odvedlo i do cizích krajů, ale i to jsem bral jako příležitost k poznávání jiných krajů, odlišného přírodního prostředí a také k porovnávání s předchozími poznatky. Nakonec jsem v přírodní problematice pracoval profesně v ochraně horninového prostředí nejen v území CHKO Broumovsko, vedle toho i ve speleologii.

Regionů s „pískovcovým fenoménem“ je ale ve střední Evropě přece více. Dá se jednoduše charakterizovat, co odlišuje právě Broumovsko od Kokořínska, Českého Švýcarska, Českého ráje?

Regionů s „pískovcovým fenoménem“ je jen ve střední Evropě skutečně mnoho a není jednoduché je řadit v jejich důležitosti. Co od ostatních českých skalních oblastí jako je Český ráj, Kokořínsko nebo České Švýcarsko odlišuje právě Broumovsko, to je především jeho širší krajinný rámec, který mu dávají okolní hory, tzn. Krkonoše, Soví hory, Orlické hory i vzdálenější Králický Sněžník, tvořící Broumovsku unikátní panoráma, a rovněž velká členitost a pestrost jeho samotného území.

Cítíte se dnes spíše jako geolog nebo speleolog? Myslíte si, že to, co ještě lze nového v přírodních vědách na Broumovsku objevit, se skrývá právě v podzemí?

Já tyto pocity nerozlišuji, neboť geologie a speleologie se navzájem prolínají a obohacují, i když každý tento obor má

svoje specifika. Já jsem vděčný za příležitost, že v průběhu několika minulých desetiletí jsem měl možnost v pseudokraskových terénech Broumova provádět intenzivní speleologický výzkum a dokumentaci od samotných zdejších počátků a tyto aktivity dovést nejen k evidenci téměř 170 jeskyní a propastí, ale i k dalším bohatým výzkumným a monitorovacím aktivitám na problematikách, do té doby v jiných pseudokraskových oblastech neřešených. Jsem proto rád, že speleologické aktivity na Broumovsku byly tak úspěšné a problematiku pískovcového pseudokrasku vynesly do daleko vyšší úrovně. A vše vždy bylo řešeno v přímé souvislosti s geologií i geomorfologií. Při mnohaletých zkušenostech a praxi se zdejšími přírodními prostředím jsem přesvědčen, že poslední slovo ještě neřekly ani zdejší speleologické výzkumy, ani další přírodovědná studia.

Broumovsko je krásný kraj. Přesto, když vyjedu např. do Alp, nabyvám dojmu, že tamnější geologické fenomény jsou mnohem monumentálnější. Přibližte nám prosím pestrost geologie na malé ploše, která činí Broumovsko tak unikátním? Zároveň se ale právě pestrosti geologie na malé ploše honosí i jiné regiony, např. nedávno vyhlášený geopark Železné hory...

Porovnávat monumentálnost a geologické fenomény Broumova s monumentálností Alp nelze. Pestrá geologická stavba, mohutnost jednotlivých horských masívů a rozsáhlé zalednění Alp se také dostane do nesrovnatelné pozice, jestliže je porovnáte s monumentálností Himálají; vždy je třeba porovnávat s porovnatelným. Broumovsko, nesrovnatelně malý region je však unikátní právě tím, že na tak malé ploše (celá Broumovská vrchovina má rozlohu 546 km²) se nachází tak pestrá škála hornin v podobě různých suchozemských i mořských usazenin a produktů vulkanické činnosti (láv a jejich tuťů). Dlouhý geologický vývoj krajiny zdejší horniny obohatil o ložiska kovů i uhlí a také v nich zanechal v podobě minerálů a fosilií i vědecky významné stopy po vývoji života na Zemi v dávných geologických obdobích. Krajina této oblasti prošla nejen fázemi poklidného vývoje, ale i bouřlivými horotvornými pochody. I nejmladší horninový komplex křídových mořských sedimentů po ústupu moře prodělal fantastickou proměnu do bizarních skalních měst. Proto má Broumovsko na svém poměrně malém prostoru nejen velkou geologickou pestrost v zastoupení zdejších hornin a jejich vzácného minerálního i paleontologického obsahu, ale také velice dynamický reliéf, specifický na různých horninách. V tomto směru patří Broumovsko k nejhodnotnějším geografickým celkům v celé ČR, což dokládá i vyhlášení jeho značné části za chráněnou krajinnou oblast a snaha o uznání za geopark.

Čím může oslovit právě geologie běžného člověka? Uvědomme si, že se geologie vytrácí z osnov základních a středních škol, člověk může nabyt dojmu, že ji vlastně k ničemu nepotřebuje.

Geologie může oslovit každého člověka právě pro svoji širokou problematiku, počínající nesmírně dlouhou historií Země, jejího utváření i vývoje života, a končí třeba zájmem o užitkové nerosty – je to jen otázka zájmu. Závažnějším a celospolečenským problémem je fakt, že z nynějšího systému základního školního vzdělání se z osnov téměř vytratil nejen geologie, ale přírodní problematika obecně, což nesmírně ochuzuje nejen úroveň základního vzdělání, ale navozuje i přehlíživý a necitlivý přístup k přírodě i životnímu prostředí v běžném chování lidí. V kruzích, ve kterých by si tento fakt měli uvědomovat a činit v tom nápravu je zřejmé, že přednost je kladena především na znalost (ne)kupeckých počtů, než na zajištění výuky pro základní znalos-

ti o živé i neživé přírodě, jíž jsme pouhou součástí.

Mohl byste prosím shrnout, v čem může běžný turista vidět, jak lidskou přítomnost na Broumovsku ovlivnily právě zdejší geologické podmínky?

Geologické podmínky každé krajiny vždy bezprostředně ovlivňují zde žijící lidskou společnost a její aktivity. Nejinak tomu je na Broumovsku a každý vnímavý turista při podrobnějším seznámení s jeho krajinou brzo rozpozná charakter a všechny důsledky vlivu horninového prostředí a v jeho podmínkách utvářeného reliéfu do podmínek pro zdejší lidské aktivity. Tyto podmínky samozřejmě prošly i značnými proměnami v průběhu staletí od samotných počátků zdejšího osídlení až po dnešní dobu, ať již se jedná o zemědělství a lesnictví, těžbu nerostných surovin, terénní dané podmínky pro osídlení a dopravní strukturu, nověji například i pro cestovní ruch.

Petr Köppl

Zalistujte v nových knihách o Broumovsku

Broumovsko – krajina architektury a architektura krajiny

Můžete si prohlédnout krásu barokních kostelů, pročíst si dějiny klášterů broumovského a břevnovského nebo si připomenout zaniklou tvář města Broumova. Velká obrazová kniha s názvem „Broumovsko – krajina architektury a architektura krajiny“ profesionálního fotografa Jana Zálíše vyšla ve spolupráci s broumovským historikem Miroslavem Ottem v roce 2013. Obsahuje obrazové exteriéry a interiéry broumovských kostelů.

* DĚJEPIS KLÁŠTERA BŘEVNOVSKÉHO A BROUMOVSKÉHO

Jeroným Růžička

Populárně naučná kronika o historii řádu vyšla za finanční podpory města Broumov v rámci oslav připomínajících dávný příchod benediktinů do kraje kolem Stěn a jejich zdejší několikasetleté působení. Autorem publikace je benediktin Jeroným Růžička, který zemřel v roce 1884. Původní spis vyšel v českém jazyce již ve 40. letech 19. století. Dějepis kláštera břevnovského a broumovského je jeho edičně upravenou replikou opatřenou obrazovými a historickými komentáři.

Prodejní místa:

Informační centrum Broumovska
Mírové náměstí 105
550 01 Broumov
www.broumov-mesto.cz

Klášteří kávéna Café Dientzenhofer
Klášteří 1
550 01 Broumov
www.klastet-broumov.cz

Zmizelý Broumov

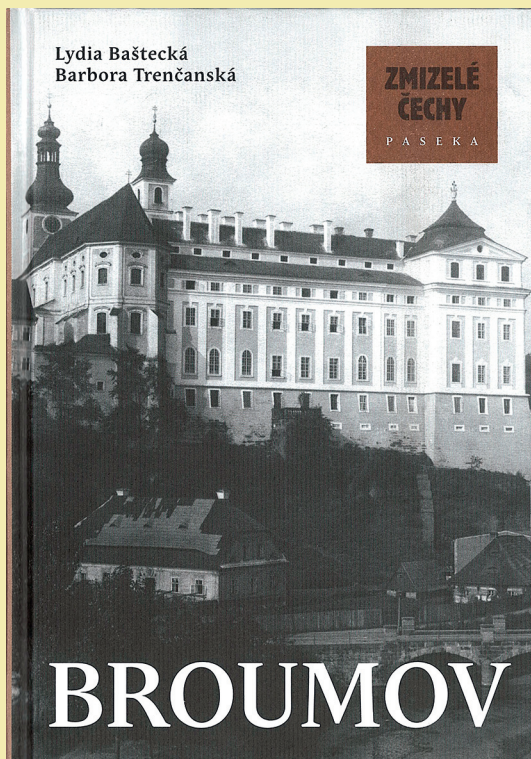
Hlavním smyslem knih, které již řadu let vydává pražské nakladatelství Paseka v edici Zmizelé Čechy, je připomenout prostřednictvím starých fotografií zaniklou tvář měst i celých regionů se zřetelem na jejich historický či umělecký význam a sílu genia loci, na jehož vytváření se podílely generace tehdejších obyvatel. Na začátku léta 2013 vyšel jako knižní novinka svazek věnovaný Broumovu, který připravily Lydia Baštecká a Barbora Trenčanská.

Broumov je sice dnes někdy s nadsázkou označován za „konec světa“, jak se čtenář dočte na zadní desce knihy v citátu spisovatele Ludvíka Kundery, ale má nesmírně bohatou historii a množství zachovaných unikátních fotografií, zachycujících dřívější podobu města a také života lidí v něm. Bohužel většina z toho dnes již neexistuje, zmizela, ale právě tento fakt byl pádným důvodem, proč knihu vytvořit.

Úvodní textová část je věnována stručné historii regionu Broumovska a města Broumov. Velmi zajímavá je kapitola nazvaná Vývoj názvosloví broumovských ulic, která je výsledkem dlouhodobějšího výzkumu jedné z autorek Barbory Trenčanské a pro orientaci čtenáře v následující fotografické části je naprosto nezbytná. Druhá z autorek Lydia Baštecká se zaměřila jednak na osobnost tvůrce sbírky historických fotografií Josefa Streubela a také na významné fotografie starého Broumova, o nichž se dosud téměř nic nevědělo. Bez nich, respektive bez jejich skvělých a v některých případech velmi vzácných fotografií (např. Leopold Kahler fotografoval již v roce 1863!), bychom byli ve znalostech historie Broumova velmi ochuzeni.

Převážná většina fotografií reprodukcí rytin Broumovska, kterou vytvořil ve dvacátých a třicátých letech 20. století soudní úředník, sběratel a dokumentarista Josef Streubel a která je dnes uložena ve Státním okresním archivu v Náchodě. Dále jsou zde reprodukovány fotografie ze sbírky Muzea Broumovska v Broumově a soubor je doplněn o snímky průmyslových objektů vybrané ve Státním oblastním ar-

chivu v Zámruku a několika jednotlivými fotografiemi poskytnutými ochotně pro účely knihy soukromými sběrateli. Obrazová část knihy zahrnuje celkem 170 historických fotografií přibližně z období let 1870 až 1940 opatřených stručnými popisky v češtině a němčině. Celý oddíl je rozdělen do několika tematických celků: Nejstarší vyobrazení města, Celkové pohledy na město, Vnitřní město, Ma-

sarykova třída, Předměstí, Klášter, Průmyslové objekty, Obce v okolí a Několik pamětihodností na závěr. V následujícím seznamu vyobrazení čtenář nalezne ke každému snímku podrobný popis a zajímavé informace. Obslužný aparát knihy tvoří výběrová bibliografie a německé resumé. Vydání knihy významně finančně podpořily Město Broumov a společnost VEBA, textilní závody a.s. Broumov.

Kniha, kterou jistě přivítají všichni milovníci starých časů, je určena nejen obyvatelům Broumovska, ale i jeho návštěvníkům, pro něž může být zajímavým suvenýrem nebo dárkem z cest.

Lydia Baštecká

Tradiční český výrobce bavlněných žakárských tkanin

Navštivte naši firemní prodejnu!

Široký výběr luxusního damaškového ložního a stolního prádla, froté ručníků, osušek a županů a dalšího sortimentu nejen pro Vaši domácnost...

Přadlácká 89, 550 01 Broumov, Tel.: 491 502 281 - Otevřeno: Po-Pá 8:00–17:00, So 8:00–11:00

FACTORY OUTLET

Zvýhodněný prodej - mimořádné ceny!

Nabízíme kvalitní damaškové ložní a stolní prádlo, froté ručníky, osušky a župany, prostěradla, kapesníky, deky, polštáře a další sortiment...

Otevřeno: Po-Pá 8:00–17:00

Promenády, příjemné prostředí nebo dobré jídlo

Lázeňská města našich sousedů

Polanica Zdrój – Kudowa Zdrój – Duszniki Zdrój, příhraniční polská lázeňská města, ve kterých při svém putování naleznete odpočinek a turistické zajímavosti. Vydejte se na výlet do země zdraví a krásy a užijte si výjimečných okamžiků v podhůří Stolových hor, uprostřed lázeňských parků, kde je skutečným léčitелеm po staletí již sama příroda. Lázně nenabízí jen krásné léčebné prostředí, ale také četné turisticky zajímavé atraktivy nabízející možnost návštěvy po celý rok.

Polanica Zdrój

Již v 16. století prosluly zdejší minerální prameny. Přelom v dějinách Polanice nastal v roce 1828, kdy se tehdejší majitel Polanice kupec Josef Gromls rozhodl postavit na místě vývěru malou kolonádu a dřevěný pavilon. Tím se z Polanice stalo skutečné lázeňské město. Dnešní město má přes 7 500 obyvatel, lázně jsou situovány v malebném údolí řeky Bystrzyce Dusznické. Léčí se tu například srdeční nemoci a vysoký krevní tlak, nemoci ledvin a močových cest, obezita nebo cukrovka. Díky výhodné geografické poloze tu panuje podhorské klima, pro které jsou charakteristické mírné zimy a poměrně teplá, slunečná léta. Unikátní geologické, klimatické a přírodní podmínky byly jedním z důvodů vyhlášení Národního parku Stolové hory, jenž se rozprostírá na území obcí bezprostředně sousedících s Polanicí. Hlavní předností, které Polanica vděčí za svůj lázeňský charakter, je množství zdejších minerálních pramenů. Město má tradiční urbanistické řešení s hustou zástavbou. Je to město bez náměstí, bez zřetelně vyznačeného centra, avšak jeho značná část leží v parku. Ve městě mohou návštěvníci využít mnoha kaváren, rekreačních ploch nebo krytý bazén. Okolím města vedou zajímavé vycházkové okruhy vhodné i pro zimní procházky.

Kudowa Zdrój

První zprávy o vyvěrajících minerálních pramenech se dochovaly z roku 1580 a již v roce 1636 lidé využívali jejich léčivé vlastnosti. V 17. století proslulý Aelurius, nejstarší badatel dějin Kladska, napsal, že vody v Kudowě (Chudobě) byly využívány k léčebným účelům a jejich chuť byla stavěna naroveň vínu. Ve stejném století byly postaveny první dřevěné lázeňské budovy a zařízení. Architekturu lázeňských objektů je možné obdivovat po celém městě – nejvíce se jich nachází v lázeňském parku na úpatí kopce zvaného Góra Parkowa. Stojí zde zajímavě řešená historická budova sanatoria Zameczek s lomenou střechou – charakterickým prvkem původních dolnoslezských staveb. Naproti je umístěna jedna z nejhezčích a největších lázeňských staveb tohoto typu v Dolním Slezsku. Je do ní přivedena léčivá voda ze tří pramenů. Vedle pitné haly se zde nachází koncertní sál a krytá promenáda.

Duszniki – Zdrój

Také dějiny tohoto města jsou nerozlučně spjaty s lázeňstvím. Léčebné účinky byly známy již v roce 1408, avšak jejich význam se výrazně rozvinul v 18. století. Kolem roku 1770 se o léčivé účinky dusznických pramenů začali zajímat lékaři. V roce 1801 vydal lázeňský lékař dr. Blottner publikaci, jejíž název zněl: „Průvodce pro ty, kteří chtějí využívat mléčnou kúru a prameny v Kudowě a Dusznících jako léčebný prostředek“. Tuto brožurku autor věnoval doktoru medicíny Mogalovi z Vratislavi, „vyššímu báňskému lékaři a členu Collegi Medici et Sanitas“. Tento lékař, pravděpodobně Polák z Opole, se zasloužil o rozvoj lázeňství v Dolním Slezsku. Vydal mnoho prací popisujících slezské minerální prameny a lázně, čímž přispěl k jejich rozvoji. Duszniki, ležící v někdejším Hrabství kladském, tomuto lékaři vděčí za svou lázeňskou funkci a založení střediska pro léčbu pomocí mléka a žinčice. Veden příkladem podobných středisek působících v českých horách, dospěl k přesvědčení, že právě Duszniki díky své vysoké poloze, téměř alpské flóře a klimatu mohou plnit podobnou roli. Roku 1800 takové středisko tedy vzniklo v Dusznících. Doktor Morgalla vyvinul nový, lepší způsob kysání syrovátky a žinčice pro léčebné účely. Jeho zásluhou si lázně brzy získaly věhlas, a počet jejich návštěvníků z roku na rok rostl.

Tipy na zajímavé výlety...

Kostnice v Czeremne

Na okraji Kudowy Zdroje stojí historický kostel pocházející ze 14. století s kaplí, jejíž interiér je obložen 3 tisíci lidských lebek a holenních kostí. Je to jediný objekt tohoto typu v Polsku a jeden ze tří v Evropě. Kostnice je

velkým společným hrobem obětí slezských válek z let 1740–1742 a 1744–1745 a epidemií z 18. století. Pod podlahou se nachází dalších 20–30 tisíc lidských kostí. Kaple byla postavena v roce 1776 z iniciativy faráře Václava Tomáška. Shromáždění, dezinfekce, impregnace a uložení ostatků v kapli mu trvalo 8 let. Kostnice je výjimečným obrazem pomíjivosti a křehkosti člověka. Jsou v ní společně uloženy ostatky celých rodin, přátel i nepřátel. Jednou do roka, o půlnoci ze 14. na 15. srpna, se zde slouží mše za všechny, kteří jsou v ní pohřbeni, jakož i ty, kteří zemřeli na následky nemoci nebo úrazu.

Pohyblivý betlém v Czeremne

Ve stavení, které je příkladem tradiční sudetské architektury přelomu 19. a 20. století, můžeme obdivovat dílo místního lidového tvůrce Františka Štěpána – ručně poháněný pohyblivý betlém s 250 figurkami, v němž jsou ztvárněny scény ze života pastýřů, měšťanů a narození Ježíše Krista. V letech 1930–1938 autor betléma postavil navíc dřevěné varhany s 270 píšťalami a 10 rejstříky.

Muzeum hraček Bajka (Pohádka)

Zavzpomínat na báječný a bezstarostný svět dětství mohou návštěvníci v muzeu hraček v Kudowě Zdroji. Každý si může prohlédnout hračky z porcelánu, plyše, hlíny nebo třeba litinové, plechové či cinové. Sběrka hraček manželů z 19. a 20. století nabízí možnosti zajímavě strávit čas v kruhu ro-

dinném. Muzeum je veřejnosti otevřeno po celý rok v otevíracích hodinách od 10:00 do 17:00 hodin.

Aqua park KUDOWA ZDROJ

Aquapark se nachází v Dolním Slezsku asi 10 km od hraničního města Náchod. V aquaparku je k dispozici rekreační bazén s různými atrakcemi jako jsou vířivky, 90m tobogán, brouzdaliště pro děti. Návštěvníci mohou také využít 25m plavecký bazén. V areálu aquaparku je také k dispozici fitness centrum se saunou a další rehabilitační služby, bowlingové dráhy. Příjemné osvěžení zejména v letních měsících nabízí i Aquapark v polském městě Kudowa Zdrój, který se řadí mezi nejmodernější v celém Dolním Slezsku. Krom několika bazénů s gejzíry, divokou řekou, saunou, jacuzzi či více jak devadesátimetrovou skluzavkou je jeho součástí i dvojice bowlingových drah.

Muzeum papírenství

Muzeum papírenství v Dusznících Zdroji je jediným profesionálně vedeným muzeem tohoto druhu v Polsku, které se zabývá širokou problematikou související s papírenstvím. Shromažďuje, zpracovává a zpřístupňuje sbírky z dějin papírenství, tiskařství a dějin obce. Zajímá se také o uměleckou produkci využívající papír a spolupracuje s umělci, kteří se touto tvorbou zabývají. Muzeum je otevřené po celý rok a zájemci se mohou těšit na expozici dějin papíru a papírenství ve světě, v Polsku a ve Slezsku v období rukodělné výroby a dějin techniky a papírenské technologie v době průmyslové výroby papíru. Stále expozice doplňují tematické okruhy úzce související s dějinami papírenství, týkající se materiálů používaných k psaní před vynálezem papíru, tiskařských technik a výrobků z papíru. V oknech výstavních místností jsou prezentovány kopie vodotisků různých papíren na světě, v Polsku a ve Slezsku a loga současných polských papíren.

red

Připomenutí hornické historie Malých Svatoňovic

Dědičná štola Kateřina

Turistu, stoupajícího ze svatoňovického náměstí na hřeben Jestřebích hor, překvapí v sousedství Mariánského sadu odpočinkový kout se stolem, lavicemi a informační tabulí. A také obnovený portál historické štoly. Stačí jen přejít Mariánský potok po novém dřevěném mostě a seznámit se s dějinami uhelného hornictví. To po několik staletí utvářelo život poutní a lázeňské obce, známé po širokém okolí jako Studánka.

O Dnu obce Malých Svatoňovic v sobotu 13. srpna 2011 byl veřejnosti předán do užívání areál U Kateřiny. Vznikl na místě dávno zavaleného důlního díla na trase naučné stezky po hornických památkách Jestřebích hor, jen 250 m nad náměstím Karla Čapka. Ale už o den dříve – v pátek 12. srpna 2011 – se u štolského portálu sešli ti, kteří se o jeho rekonstrukci, novou vodárnu a terénní úpravy nejvíce zasloužili. Spolu se starostkou Evou Hylmarovou se slavnostního pracovního setkání zúčastnili zástupci projektanta, investora, zhotovitelů, důlní záchrané služby i státní báňské správy. A také muzejníci, archiváři, historici a příznivci cechu svaté Barbory.

Současní návštěvníci Jestřebích hor se vše podstatné dozvědí z rozměrné informační tabule. Tě vévodí barevný řez úbočím hor v linii štoly Kateřiny s popisem jednotlivých důlních děl a geologických vrstev. Je zde i portrét kněžny Kateřiny, patronky důlního díla, a mapa širšího okolí Malých Svatoňovic s plánkem štoly. Text na tabuli přibližuje počátky místního hornictví i využití důlní vody vytékající z nitra Jestřebích hor. O samotné štolě se zde píše:

Dědičná štola Kateřina byla založena koncem 30. let 19. století jako „hluboká“ (nejníže položená) či „nová“ štola (k odlišení od těch starších) a stala se součástí dolu sv. Barbory. Krátce po smrti Kateřiny Vilemíny Zaháňské (1781–1839) získala jméno náhodské kněžny k uctění její památky. Štola měla mít délku přes 1 km, aby odvodnila doly na Předních Horách a usnadnila dopravu vytěženého uhlí do Malých Svatoňovic. Dosáhla však délky jen cca 250 m, kde bylo krátce dolováno černé uhlí z dolsko-žďáreckých a petrovických vrstev. Dílo bylo zastaveno koncem 50. let 19. století, když byla pozornost horního úřadu náhodského panství zaměřena na odkoupení vhodněji umístěné štoly pod Kozincem, pozdější dědičné štoly Idy na katas-tru Rtyně v Podkonošti.

Díky puklinovým pramenům sloužila štola Kateřina jako vodní zdroj pro svatoňovické lázně, Bergamt (horní ředitelství), koksovou pec a po roce 1878 i pro briketárnu nad vlakovým nádražím. Dnes je kateřinská důlní voda využívána pro vodotrysky u školy a na svatoňovickém náměstí. Podkladem pro opravu důlního vodovodu, rekonstrukci úvodní části štoly a jejího portálu byly architektonické studie (Václav Jirásek 2009) a stavební projekt (GSP Ostrava 2010). Investorem se stal Palivový kombinát Ústí nad Labem, středisko Východočeských uhelných

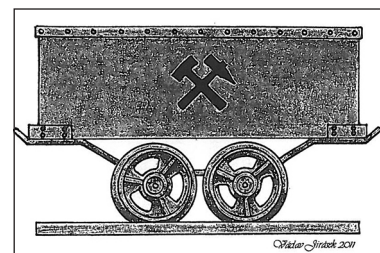
dolů Trutnov. Realizaci díla provedla firma EREBOS (2011), dokončovací práce na prostranství před štolou zajistila obec Malé Svatoňovice.

Někoho možná překvapí krátká délka obnoveného díla. Ta je pouhých 5 m, ale jít dál do stříň nemělo význam – štola je v délce cca 40 m zavalená. Rekonstruovaná část byla vyzděna z pískovcových kvádrů, na opěrnou zeď vedle portálu byl použit jemnozrný andezit. Vstup do štoly s obnovenou vodárnou byl uzavřen kovanými mřížovými dveřmi. Hned za dveřmi je místní rarita: ocelový důlní vozík na dřevěných kolejničích (viz kresba). Byl nalezen v zavaleném ústí štoly a svými rozměry jakoby patřil do říše permoniků. Je dlouhý 100 cm, korbu má širokou 40 cm a vysokou 30 cm, rozchod má také jen 30 cm (standardní rozchod kolejí na jestřebíhorských dolech byl 65 cm).

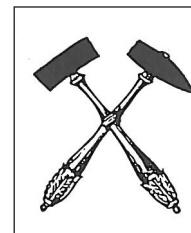
Tento „huntík“ byl vedením Svatoňovické báňské společnosti pořízen krátce po 2. světové válce pro uvažované hornické

muzeum. Společenské události na počátku 50. let 20. století (a také požár strojovny Slepého dolu roku 1954) nebyly pro vybudování muzea příznivé, a tak vozík našel své uplatnění na dědičné štolě Kateřině. Ta byla tehdy sice již zpoloviny zasutá a zanešená sedimenty, ale parta havířů a důlních řemesníků na štolě prováděla občasnou údržbu vodovodu i důlního díla, k čemuž se malý vozík výborně hodil. Na přelomu 50. a 60. let 20. století se ale štola dostala na okraj zájmu vedení Dolu Zdeněk Nejedlý, přestala být udržována, až se její ústí zavalilo i s „huntíkem“. Ten po nalezení prošel kompletní rekonstrukcí u svatoňovické firmy IDA PRO. Z nitra štoly na něj dohlíží sv. Barbora, patronka horníků, aby i ona připomněla všem zájemcům i náhodným okoljdoucím, že Malé Svatoňovice byly ve své bohaté historii také významnou obcí hornickou.

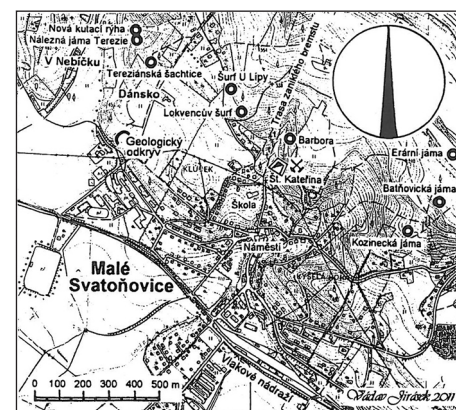
Václav Jirásek

Důlní vozík z dědičné štoly Kateřiny v M. Svatoňovicích. Kresba autora

Hornický znak (mlátek s želižkem na zkřížených násadách). Kresba autora

Pohled na odpočinkový areál U Kateřiny v Malých Svatoňovicích ve výšce 464 m n. m. s obnoveným štolským portálem a novou informační tabulí.

Foto: Archiv Českého báňského úřadu Praha

Situace důlních děl v oblasti Malých Svatoňovic. Štola Kateřina je zakreslena severně od náměstí nedaleko trasy zaniklého bremstu, svážné tratě, kterou se z hor sváželo vytěžené černé uhlí. Štola byla součástí dolu sv. Barbory, chráněného od roku 1839 stejnojmennou dolovou mírou.

Archiv autora

BROUMOVSKO

Interaktivní a zábavná výstava
pro všechny smysly

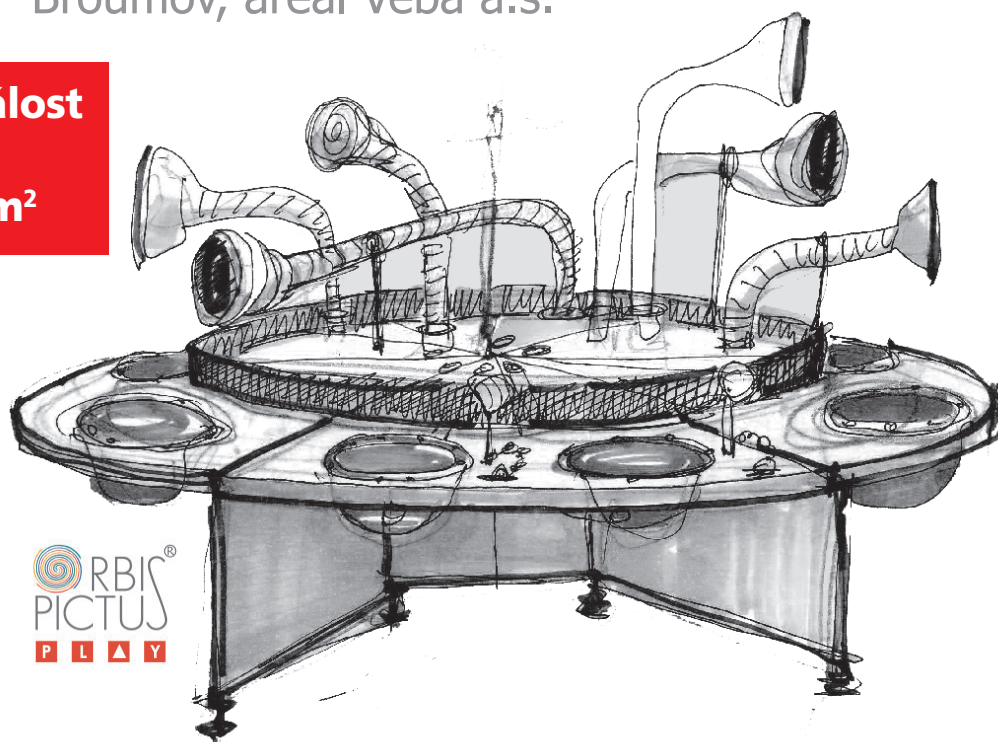
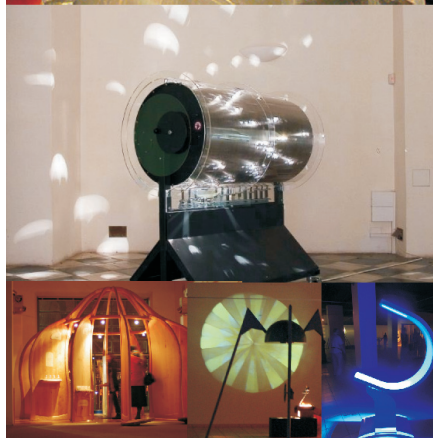
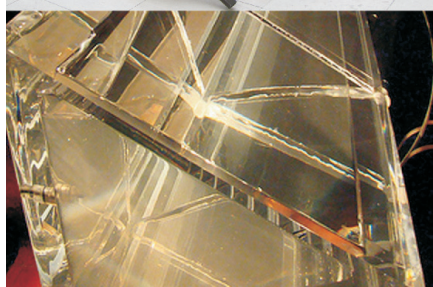
28. 3. 2014 - 1. 3. 2015

Broumov, areál Veba a.s.

**Celoroční regionální událost
s výstavou a soutěží
na ploše více než 4 500 m²**

**Pilotní regionální projekt
spojený se soutěží otevře
Broumovsko návštěvníkům**

ORBIS
PICTUS
PLAY

Orbis Pictus Play

je mezinárodní projekt putovních výstav a doprovodných akcí, které navštívilo již přes 2,7 mil. návštěvníků doma i v zahraničí. Výstavy jsou plně interaktivní, rozvíjející imaginaci, fantazii a tvořivost návštěvníků. Exponáty jsou nástroje, z nichž tvůrčí dílo vzniká teprve po zapojení fantazie diváka. Jsou to tedy jakési biostroje na kreativitu. Projekt byl zapojen do Evropského roku kreativity a inovací a byl mu udělen statut oficiální doprovodné akce českého předsednictví v Radě EU. Mimo jiné byl rovněž doporučen čtenářům New York Times a byl zařazen do vysílání CNN. Projekt byl inspirován nadčasovým dílem Jana Amose Komenského Labyrint světa a ráj srdce. **Play Broumovsko** je nejnovější pokračování projektu **Orbis Pictus Play** koncipované pro region Broumovska. Napomáhá propojování jednotlivých skupin obyvatel v regionu a podporuje jejich spolupráci, vzájemnou komunikaci, poptávku a nabídku zboží a služeb. Výstava zaplní prostory v továrně VEBA na ploše cca 4 500 m² a vytvoří nevšední prostor pro společné trávení volného času pro rodiny s dětmi, vzdělávání žáků a studentů a příle-

žitost pro firemní klientely. K výstavě bude připojen také bohatý doprovodný program, prezentace Broumovska a další.

50 000 dětí z Královéhradeckého kraje – vstupné zdarma

Díky podpoře Karla Janečka bude moci výstavu zdarma navštívit 50 000 dětí z celého Královéhradeckého kraje v doprovodu pedagogů. Cílem výstavy je nejen poznávat a rozvíjet fantazii, ale ve spolupráci s Agenturou pro rozvoj Broumovska seznámit děti s tímto nádherným regionem, jeho památkami a místy, které zde mohou objevovat.

Broumovsko – náš region

Unikátní celoroční regionální soutěž se stovkami cen obeznámí návštěvníky s místy, regionálními značkami nebo kulturními akcemi, které stojí za to v regionu navštívit. V konečném důsledku díky multiplikačnímu efektu zůstávají zachovány finance v regionu, což podporuje tak nejen subjekty, které se v soutěži objeví, ale i v celkovém výsledku i celý region, jeho rozvoj. Výtěžek z výstavy a soutěže bude zpětně věnován do regionu.

SPORTCENTRUM TEPLICE NAD METUJÍ

Celoroční provoz Sportcentra zajišťuje všem sportovním nadšencům možnosti aktivit za každého počasí. Sportcentrum je rozděleno do dvou základních částí.

V první části se nachází recepce s možností občerstvení, squash, posilovna, masérna, stolní tenis a sociální zařízení. Ve druhé části je plocha s povrchem umělé trávy, cca od října do dubna zastřešena nafukovací halou. Plocha je vhodná na tenis, volejbal, florbal, házenou, nohejbal, sálovou kopanou, badminton nebo basketbal.

ZIMNÍ STADION HRONOV

Od října do února probíhá zimní sezóna, kde je bruslení pro veřejnost ve čtvrtek od 15:00 do 17:00, v sobotu od 13:30 do 15:30, v neděli od 14:00 do 16:00, také se dá pronajmout ledová plocha na soukromé bruslení. Na zimním stadionu je také zřízena nová půjčovna bruslí, která nabízí 30 párů různých velikostí bruslí pro veřejnost (pánské i dámské).

INDOOR CYCLING BROUMOV

Spinningové centrum je tu pro všechny, kteří se chtějí seznámit s moderním pojetím fitness a kteří si myslí, že jejich tělo si zaslouží patřičnou pozornost a péči.

KRYTÁ MOTOKÁROVÁ DRÁHA VELKÝ DŘEVÍČ

Krytá motokárová dráha – 4patrová s 13 klopenými zatáčkami, rychlostními rovinami a sjezdem tunelem nabízí atraktivní adrenalinový zážitek pro děti i dospělé. Další nabídka herních i sportovních aktivit, s možností ubytování.

Kontakt: +420 777 622 677, +420 602 312 722

SPINNING SPORT CENTRUM HELENA POLICE NAD METUJÍ
Spinningové centrum v Polici nad Metují nabízí lekce spinningu pod vedením vyskolených instruktorů. Spinning přináší svým klientům nové sportovní aktivity spojené s kolektivní zábavou, po kterých si odnese teplotu příjemných zážitků.

RICOCHET BROUMOV

Ricochet je takzvaný raketový sport. Jde o hru pro dva hráče v uzavřeném kurtu, velice podobnému tenisu, pouze v menším prostoru. Ricochet je sport pro všechny nadšence z pohybu, kteří chtějí udělat něco pro své zdraví, ale i pro aktivní sportovce.

Sauna

Sauna v Polici n. Met. byla otevřena již v r. 1979. Mnoho let fungovala ke spokojenosti všech „fandů saunování“ a postupně se stala nedílnou součástí rekondičního i společenského vyžití nejen obyvatel Police ale i okolních obcí. V r. 2004 se jí podařilo za pomoci řady salérů, finančního příspěvku města a sponzorů nově zrekonstruovat a zprovoznit v nových podmínkách. Proběhla rekonstrukce bazénu, byly nainstalovány infrakabiny a nová saunová kamna, či nové vybavení sprchy a kuchyňka. Zkvalitňování saunování vč. dalších aktivit v oblasti relaxace a rekondice však stále pokračuje. Můžete zajít na masáž, využít vanové lázně nebo si jen příjemně odpočinout, zajištěno je též bohaté občerstvení. Otevírací doba pro ženy je ve čtvrtek od 17 do 22 hod., pro muže pak pátky od 17 do 22 hod. Dle dohody s provozovatelem je možné navštívit saunu i v jiném termínu. Kontakty: sauna.policenadmetuji.cz / 605 730 580

Umělá lezecká stěna

Pro nadšené horolezce, kteří nemíní zahálet ani v zimní sezóně, se nabízí umělá lezecká stěna umístěná v sokolovně v Polici nad Metují. Stěna je vhodná pro všechny typy lezců. Lze na ní také absolvovat kurzy horolezectví zajištěné akreditovanými instruktory. Každý rok v lednu se zde navíc koná již tradiční akce Novoroční open. Otevřeno je vždy v pondělí, ve středu a pátek v od 19 do 21 hod., o víkendech pak od 10 do 12,30 hod., vstupné je 40Kč. V případě jakýchkoli dotazů je možné se obrátit na správce stěny viz kontakty.

Kontakty: <http://www.hkostas.cz/umela-stena.php> / 728 256 266 / adept.jenda@gmail.com

BROUMOVSKO regionální produkt® přivítal nové výrobce a poprvé prodlužoval stávající certifikáty

Certifikační komise regionálních produktů BROUMOVSKA udělila na svém čtvrtém zasedání čtyři nové certifikáty a poprvé v historii fungování projektu prodlužovala prvním držitelům značky platnost jejich získaných certifikátů.

Nově certifikované produkty:

- AQUAFLAM – teplovodní krbové vložky a kamna (HS FLAMINGO)
- KRBOVÁ KAMNA HS FLAMINGO
- RAZÍTKA paní Noskové z Teplíc nad Metují
- DEKORAČNÍ DOPLŇKY paní Lýdie Birkeové-Mrázové z Hronova

„Regionální značka je výrobcům udělována na dva roky a poté musí, tedy pokud má zájem, výrobce požádat o prodloužení platnosti certifikátu. Kontroluje se dodržení kvality produktů a jejich značení“, sdělila regionální koordinátorka Markéta Hanušová. Značku prodloužila komise včelím produktům ekofarmy Vlkových z Vernéřovic, ovčím sýrům z farmy Moniky a Vladimíra Menčíkových, výrobkům z ovčího rouna paní Ines Štovičkové a také vlněným výrobkům a výrobkům z vrbového proutí rodiny Tůmových. V regionu Broumovska bylo zavedeno regionální značení výrobků Broumovska v roce 2011. V prvním roce

projektu udělila certifikační komise celkem 16 certifikátů značky Broumovsko regionální produkt® pro rozmanité výrobky v čele s pramenitou vodou Toma Natura. Mezi produkty nechybí pečivo z Kvíčerovské pekárny, fotografie z regionu Jana Zálíše nebo krásné dekorace a předměty ze železného drátu paní Kateřiny Smutné.

Veškeré informace o projektu regionálního značení nejen BROUMOVSKA naleznete na internetových stránkách projektu www.regionalni-znacky.cz/broumovsko.

PO STOPÁCH REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ

V příštím roce připravují regionální značky

Tipy na výlety s názvem „Po stopách tradic“. Návštěvníci budou moci podle popisu navštěvovat regionální produkty vzdálené nedaleko od sebe v rámci jednoho výletu. Ten bude vhodný i pro rodiny s dětmi. Každý může podle svých sil a možností poznávat regionu Broumovska prostřednictvím zachovaných tradic a řemesel.

Soubor razítek Marty Noskové

Ukázka krbových kamen HS Flamingo

KULTURNÍ A SPORTOVNÍ PŘEHLED

Vánoce 2013

21. prosince od 08:00

VÁNOČNÍ TRH

Masarykovo náměstí Police nad Metují.

21. prosince od 09:00

VÁNOCE V DŘEVĚNCE

Stará škola Dřevěnka v Polici nad Metují.

21. prosince od 19:00

HEJ, ČLOVĚČE BOŽÍ – DIVADLO

Jiráskovo divadlo Hronov.

22. prosince od 14:00

DÁREK NA POSLEDNÍ CHVÍLI – BETLÉM

Muzeum papírových modelů Police n. Metují.

23. prosince od 19:00

PŘEDVÁNOČNÍ VYTRUBOVÁNÍ

Masarykovo náměstí Police nad Metují.

24. prosince od 10:00 do 16:00

ŠTĚDRÝ DEN V MUZEU PAPIROVÝCH MODELŮ

Muzeum papírových modelů Police n. Metují.

24. prosince od 13:00 a 14:00

ZKRAŤTE SI ČEKÁNÍ NA JEŽÍŠKA

Prohlídka broumovského kláštera na Štědrý den.

26. prosince od 15:00 a 16:00

DO KLÁŠTERA NA ŠTĚPÁNA

Vánoční prohlídka broumovského kláštera.

26. prosince

ŠTĚPÁNSKÝ TURNAJ – TRADIČNÍ VÁNOČNÍ TURNAJ SMÍŠENÝCH DRUŽSTEV VE VOLEJBALE

Sportovní hala v Teplicích nad Metují.

26. prosince od 14:00 a 15:00

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY MUZEUM PAPIROVÝCH MODELŮ

Komentovaná prohlídka expozice muzea.

27. prosince od 19:00

TŘI SESTRY – DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ

Městské divadlo Broumov.

31. 12. od 10:00

SILVESTROVSKÉJ VEJŠLAP

Teplice nad Metují – sraz u nákupního střediska.

1. 12. od 14:00

SILVESTROVSKÁ PROHLÍDKA

Silvestrovská prohlídka v broumovském klášteře.

Leden 2014

03. ledna od 19:00

2. ročník VEČERNÍHO PROMÍTÁNÍ NA OSTAŠI

Promítá Ctibor Košťál „Košťálovo překvapení“. Hospůdka na Ostaši.

05. ledna (neděle) od 16:00

NOVOROČNÍ KONCERT: POLICE SYMPHONY ORCHESTRA A ONDŘEJ RUML

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

09. ledna od 17:30

LEPTÁNÍ SKLA

Tvoření v Pellyho domech v Polici nad Metují.

23. ledna od 18:00

GRÓNSKO A ŠPICBERKY ANEB DVĚ SEZÓNY V ARKTIDĚ – BESEDA

Sál Pellyho domů v Polici nad Metují.

10. ledna od 19:00

2. ročník VEČERNÍHO PROMÍTÁNÍ NA OSTAŠI

Promítá Martin Obst „Maroko na motorce“. Hospůdka na Ostaši.

17. ledna od 19:00

2. ročník VEČERNÍHO PROMÍTÁNÍ NA OSTAŠI

Promítá RNDr. Petr Rybář „Východní Afrikou po stezkách slonů“. Hospůdka na Ostaši.

27. ledna od 19:00

VYHAZOVAČI – DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ

Městské divadlo Broumov.

31. ledna od 19:00

PROMÍTÁNÍ „GEOLOGIE BROUMOVSKA“

Hospůdka na Ostaši.

Únor 2014

03. února od 19:00

MANŽELSKÉ VRAŽDĚNÍ S JAROSLAVEM DUŠKEM

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

14. února od 15:00

VALENTÝNSKÁ DÍLNA

Muzeum papírových modelů v Polici nad Metují.

23. února od 17:00

VEČER PLNÝ NEPÁLU – BESEDA

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

24. února od 19:00

KAREL PLÍHAL – KONCERT

Městské divadlo Broumov.

Březen 2014

04. března od 19:00

MIKULÁŠOVY PATÁLIE

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

18. března

BARMA – ASIJSKÁ KRÁSA

Beseda v Pellyho domech v Polici nad Metují.

20. – 23. března

JEDEN SVĚT – FESTIVAL

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

22. března od 19:00

LUCIE BÍLÁ ZA DOPROVODU PETRA MALÁSKA

Sál Josefa Čapka v Hronově.

24. března – 27. dubna

VELIKONOČNÍ VÝSTAVA

Infocentrum Teplice nad Metují.

29. března od 09:00

SETKÁNÍ SBĚRATELŮ VŠECH OBORŮ

Pellyho domy Police nad Metují.

Duben 2014

13. dubna

APRÍLOVÁ OSMIČKA MTB – VEŘEJNÝ ZÁVOD HORSKÝCH KOL V X-COUNTRY

Teplice nad Metují.

25. dubna od 19:00

KONCERT SZIDI TOBIAS A BAND

Kolárovo divadlo Police nad Metují.

Podrobnější informace naleznete na webových stránkách:

Výstava
Play
Broumovsko
od 28. 3. 2014
areál Textilních
závodů Veba

Vydává SDMB – Společnosti pro destinační management Broumovska (APRB o. s.), náklad 2 000 Ks, odpovědný redaktor: Markéta Hanušová. Fotografie použité ve vydaném čísle: Jiří Ptáček (1), archiv Zámeček Bischofstein (2), archiv Ski areál Kamenec Teplice nad Metují (3), archiv IC Teplice nad Metují (4,5,11), archiv IC Adršpach (5), Ledopád Ve skalách – Jiří Jarkovský (6), Na Kamenné bráně – Jaromír Jirka (6), Amonit, Strážce stezky (Miloš Kleiner) (7), Kalvárie 1795 – Karel Gabriel (7), archiv APRB (10), archiv IC Police nad Metují (14), archiv HS Flamingo (22).

Společnost pro destinační management byla založena z iniciativ měst Broumov, Meziměstí, Teplice nad Metují, Podnikatelského klubu Broumovska a Agentury pro rozvoj Broumovska pro péči a strategický rozvoj cestovního ruchu. Grafický koncept DTP a zlom: Helis s. r. o..

Vyrobeno ve spolupráci

Projekt je spolufinancován
Evropskou unií z Evropského fondu
pro regionální rozvoj

Investice do vaší budoucnosti
Spolufinancováno Evropskou unií
z Evropského fondu pro regionální rozvoj

REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska (1)**, malebná údolí a příkré svahy **Policka (2)**, či tichou **Broumovskou kotlinu (3)** s mnoha unikátními barokními památkami.

www.broumovsko.cz

Informační centrum
Broumov

Internet:
www.broumov-mesto.cz

Telefon:
491 524 168

Informační centrum
Police nad Metují

Internet:
www.policko.cz

Telefon:
491 421 501

Informační centrum
Teplice nad Metují

Internet:
www.teplickeskaly.com

Telefon:
491 581 197

Informační centrum
Adršpach

Internet:
www.skalyadrspach.cz

Telefon:
491 586 012

www.broumovsko.cz